

Claudine : toneelspel

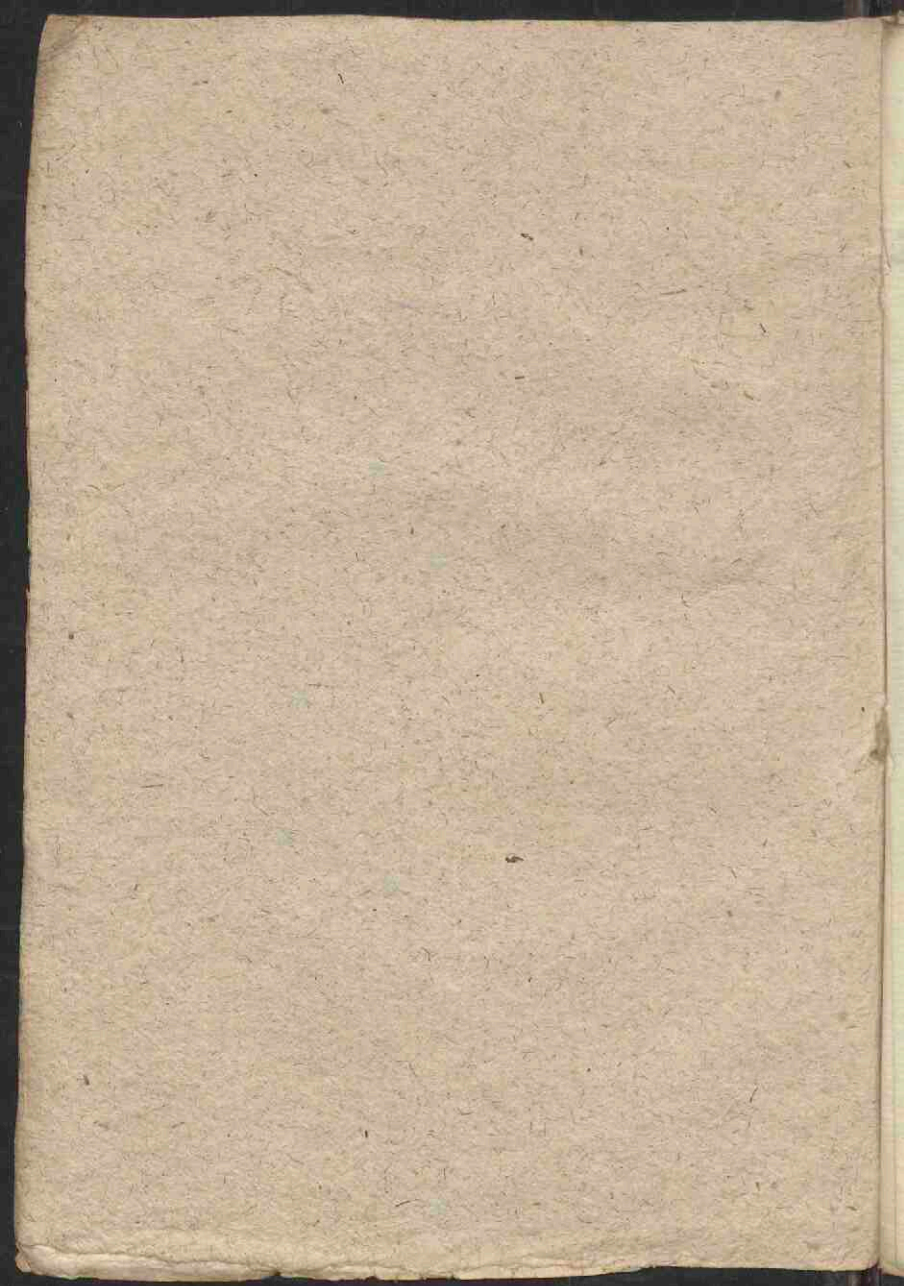
<https://hdl.handle.net/1874/372411>

Tooneelstukken

Te WINKEL

No. 1014

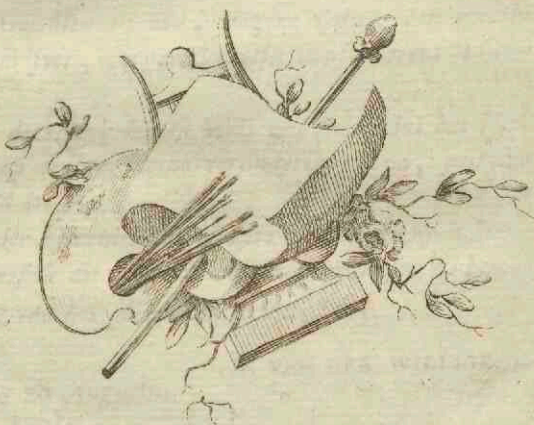

te Winkel 1014

CLAUDINE,
TONEELSPEL;

DOOR

A. VAN DER WILLIGEN.

J. de Vries

TE HAARLEM,
BIJ J. VAN WALRÉ EN COMP.
MDCCXCVII.

C. A. U. D. L. H.

TOWNE & BROS.

1867

A. VAN DER WERF

THE BARRON
AND THE WARR
A. VAN DER WERF

Dit Toneelspel, 't welk reeds in den jaare 1794 geschetst was, doch, door tusschenkomende omstandigheeden, tot nu toe is blijven liggen, heb ik (even als mijn' SELICO, geplaatst in de Zedelijke Toneeloeffeningen VI Deel) getrokken uit de ZEDELIJKE VERHAALEN van de Florian.

De Geschiedenis zou, volgens opgave van gemelden schrijver, voorgevallen zijn in of omtrent 't jaar 1778.

Die dezelve geleezen heeft zal zien, dat het Verhaal, op eenige kleine veranderingen na, geirouwd gevolgd is.

Verder hier niets bijzonders bij te voegen hebbende, geef ik dit werkjen aan 't gebruik en de beoordeeling van het Algemeen over.

A. VAN DER WILLIGEN.

Tilborg 20 Augustus
1797.

P E R S O O N E N .

Mylord BELTON, een jong Engelschman.

CLAUDINE, in mans-kleederen onder den naam
van CLAUDE.

BENJAMIN, haar zoontje.

SIMON, een oude Boer, haar Vader.

Meester JACOB, een Herbergier.

MATHILDE, zijne Vrouw.

JAMES, oude Bediende van Mylord BELTON.

LE FABRE, een Koopman.

JAN, Knegt van Meester JACOB.

Een Wond-Arts.

Een Dienstmeid.

Bedienden.

Het toneel is te Turin in het huis van Meester Jacob.

CLAU D I N E,
T O N E E L S P E L.

E E R S T E B E D R I J F.

E E R S T E T O N E E L.

Het toneel verbeeld de gemeene Zaal in een Herberg; aan beide zijden zijn eenige deuren.

CLAUDE, BENJAMIN.

Claude ligt op de knieën en is bezig met schoenen schoon te maaken; hy heeft een kasje met borstels enz. voor zich staan. Benjamin loopt heen en weder; hy vind eenige appelen op een tafel liggen en eet 'er van.

CLAUDE.

Ach, Vader Simon, zo gij hier uwe arme Claudine eens zaagt! — uwe ongelukkige Claudine — sedert meer dan drie jaaren zwerfende en van de gantsche wereld verlaaten! met een klein onnozel wicht — waar is hij? (*bij roept*) Benjamin!

BENJAMIN, *met een appel in de hand.*

Roept gij mij, lieve Claude?

CLAUDE.

Zo; ik wist niet, waar gij waart; — maar wat hebt gij daar? laat zien.

A

BEN-

BENJAMIN.

Een appel.

CLAUDE.

Hoe komt gij daar aan?

BENJAMIN.

Daar van de tafel heb ik hem gekreegen — kijk, daar liggen 'er nog meer.

CLAUDE.

Foel, Benjamin! ik heb u immers gezegd, dat gij niets moogt wegneemen zonder het mij te vraagen; — gaa schielijk, breng den appel daar gij hem gevonden hebt en kom 'er niet meer aan, of gij zoudt broeder Claude boos maken.

BENJAMIN, *hem de wangen stroelende.*

O neen! niet boos. (*bij legt den appel neder by de voorige en speelt met een bal, dien bij uit zijn zak haalt.*)

CLAUDE, *met aandoening hem ziende spelen.*

Ongelukkig lief kind! — maar neen, nog voelt gij uw lot niet! — gij zijt nog in die gelukkige jaaren, waarin men zig niet over het voorledene kwelt, noch voor het toekomende zorgt; — gij geniet nog het tegenswoordige, 't geen bij rijpere jaaren zoo zelden gebeurt — dan — ach! als gij wat ouder zijt — als gij de misdaad van uwe moeder verneemt — wanneer gij na uwen vader vraagt en u, om mijnentwil, van uw geslacht verlaaten en van de gantsche wereld verächt ziet — ó Benjamin! welke ver-

verwijtingen zult gij mij dan niet doen! ach! dan zal mijn zwaarste lijden eerst beginnen. *(bij weent.)*

BENJAMIN, *streekt hem.*

Gij weent lieve Claude? wat scheelt u?

CLAUDE *kuscht hem en weent.*

Lieve Benjamin!

BENJAMIN.

Ach! als gij weent Claude dan moet Benjamin ook weenen.

CLAUDE.

Neen, ik zal niet weenen. *(bij geeft hem een stuk brood)*
daar, gaa nu speelen: ik ween niet meer.

(Benjamin gaat weder speelen.)

CLAUDE.

Niet weenen! — Hemel! kon ik de schande van dit kind met mijn traanen afwaschen! dan ook dit onschuldig wicht moet om mijn misdaad lijden! ô Claudine! Claudine! — mijn geweten! — geen gerust oogenblik meer! — ach! zo ik hier slegts alleen was, dan, ja dan weg met dat ellendig-leven! — maar neen, hier mede is het niet genoeg — de ceuwigheid . . . *(eenige oogenblikken peinzende)* En ook, geeft de goede God mij nog niet veel meer dan ik verdien? ik ben gezond en win immers het dagelijks brood voor mij en mijn kind. . . .

(Benjamin, smijt met zijn bal tegen een der deuren.)

CLAUDE.

Stil, Benjamin, maak geen geraas; de lieden slaapen nog.

(men hoort eenig gekijf van binnen.)

T W E E D E T O N E E L.

DE VORIGEN. MATHILDE.

MATHILDE *komt, met de armen in de zijden de deur in, daar Benjamin tegen gesmeeten heeft.*

Wat hagel is dat voor een geweld, hier zoo vroeg in mijn huis? — 't is of 'er met bommen op geschoten word; — de Duivel mogt hier slaapen.

(Benjamin verschuilt zig bij Claude, die niet opkijkt.)

MATHILDE, *Claude bij een arm vattende.*

Hei! Hei! Monsieur de schoenpoetser! is dat uw Jon- gen, die hier zoo een geweld maakt, he? wat beeldt gij u wel in? — hieraltijd dien kwaaden jongen meê te bren- gen, daar men u uit barmhartigheid nog een stuk brood toefmijt; — zeg, wat duivel meent gij wel?

CLAUDE.

Ik zal zorgen dat hij stiller is Madam! *(tegen Benjamin.)* gij moet hier blijven Benjamin.

MATHILDE.

En zijn de schoenen nog niet klaar? dat duurt van de morgen satans lang; — toe, gij moet maar wat voort- gang maken. *(zij gaat overal rondzien en vind onder de appelen een daar van gebeeten is.)* En wie heeft 'er nu weêr aan die appelen geweest? — zeg, wie heeft daar aan geweest, vraag ik.

CLAUDE.

CLAUDE.

Mijn broeder nam 'er een af, Madam, doch ik heb 'er hem over beknord en hem dien weêrom doen brengen; neem niet kwalyk . . .

MATHILDE.

Ja—gij zijt God betert nog al eerlijk, nu hij hem half opgevreten heeft. — Ja, eerlijk! — Jan hagel! — bagage! — wat let mij . . .

CLAUDE, gevoelig.

Over mijne onêerlijkheid hebt gij immers nog geen klagen, Madam? — heden heb ik nog geen duit verdiend — maar morgen zal ik uwe appelen betalen.

MATHILDE.

Hm! hm! betalen! — men moet hier waarchtig wel arm worden; — overal raakt men wat kwijt; dan hier en dan daar: — die luije caronjes van meiden hebben daar zeker die appelen weêr laten liggen, in plaats van ze weg te sluiten: maar ik zal ze de les eens gaan op leezen — die onagtzame vrouwlui! — in mijn jongetijd moest het 'er zoo gegaan hebben; ja, de drommel, dan was ik de Vrouw wel geweest, die ik nu ben.

DERDE TONEEL.

DE VORIGEN, MYLORD BELTON.

Belton komt uit zijn kamer.

MATHILDE.

Goede morgen Mylord! (*zij neigt*) reeds zo vroeg bij de hand?

.BELTON.

Men heeft hier waarachtig geen wakker, noch haan-gekraant van doen om de baart wakker te maaken, zoo lang 'er nog een stukje tong in uw mond overblijft: — maar wat is 'er nu weergaande?

Madam (id. in.) MATHILDE.

Ik vraag wel excuus, Mylord; 't is de jongen van dien schoenpoetser, die hier op al de deuren heeft gaan slaan en daar bij nog een van mijn beste appelen half opgegeeten; zie hier: (*zij toont den appel*) 't is om razende te worden: — maar het zal niet meer gebeuren, liever wil ik ze de deur uit ranselen; alle dag heeft men ongenoe-gen met dat canaille van volken, om u de waarheid te zeggen, ik kan in 't geheel tegen de rufie niet — ach! ik ben zoo ziek, dat het spreken mij tot een last is; den gantschen nacht heb ik bijna geen oog toege-daan — en nu — mijn schoone appelen.

En gij maakt zoo een gemas om een appel? — doch ja, een appelbeet kan verschrikkelijke gevolgen hebben, naar men zegt — ik dacht 'er niet om — Moeder Eva! — niet waar Madam?

MATHILDE.

Wat beveelt Mylord om te ontbijten?

.BELTON.

Niets. (*bij gaat op en neder.*)

MATHILDE.

Zal 'er dan niets van uwe orders zijn?

BEL-

BELTON.

Niets.

MATHILDE.

Dan heb ik de eer van uwe dienaressse te zijn.

(zij neigt en vertrekt.)

VIERDE TONEEL.

CLAUDE, BENJAMIN, BELTON, EEN BEDIENDE.

DE BEDIENDE tegen BELTON.

Mevrouw la Rosiere maakt haar compliment en verzoekt u aan haar *toilet* te mogen zien.

BELTON.

Ik zal komen. *(de Bediende vertrekt; hij vervolgt tegen Claude, die tot nog toe niet heeft opgezien maar geduurig bezig is.)* Wilt gij mijn laarzen wat schoon maaken?

CLAUDE, zonder hem aan te zien.

Gaarne, gelief uw voet hier maar op te zetten. *(bij zet het kasje voor zijne voeten.)*

BELTON.

Neen.

CLAUDE.

Waarom niet?

BELTON.

Het hindert mij, als ik een mensch voor mijne voeten zie kruipen; staa op; zij zijn in mijn kamer.

(Claude staat op en ziet hem verwonderd aan, laat de borstel vallen en geeft een gil — Benjamin raapt de borstel op.)

BELTON,

Wat is dat? wat deert u?

CLAUDE, *zig een weinig berstellende.*

Ach! het zijn... hevige flekingen in de zijde, daar ik dikwils meê gekweld ben.

BELTON, *met deelneeming.*

Arme jongen, ik beklaag u — kom ik zal u een slok Rum geeven.

CLAUDE, *verlegen.*

Ik bedank u, mijn Heer — 't is reeds over — waar zijn uwe laarzen?

BELTON.

Wacht — ik zal ze u geeven. (*bij gaat in zijn kamer en komt terstond met de laarzen weder terug.*)

CLAUDE, *ter zijde.*

Hemel! zo ik mij niet bedrieg, is hij het zelf.

BELTON, *hem de laarzen geevende.*

Daar zijn ze: — zijt gij nu beter?

CLAUDE.

Voor dit ogenblik bijna hersteld, Mijn Heer,

BELTON.

Dat verheugt mij. (*bij ziet op zijn Horlogie.*) Reeds negen uren; gij zult u wel wat spoeden? — ik moet uit.

CLAUDE.

Gij zult ze ten eersten hebben.

BENJAMIN, *Belton de hand kuschende.*

Mijn Heer — toe — laat mij uw horlogie eens zien.

BEL-

BELTON.

Wat wil die lieve kleine? — daar, zie mijn Horlogie — hoor! — hoort gij het wel tikken? (*tegen Claude*) hoe komt gij aan dat aartig kind.

CLAUDE, *zeer verlegen*.

Het is — Mijn Heer! — het is — mijn broeder.

BELTON.

Uw Broeder? en waar zijn uwe Ouders?

CLAUDE.

Wij hebben geene Ouders meer, Mijn Heer — wij zijn arme weezen, sints vier jaaren aan ons noodlot overgelaten — (*bij schreeft*) van alle menschen verlaaten — ach!

BELTON, *aangedaan*.

Zoo jong en van alle menschen verlaaten — geen bloedverwanten — geen vrienden — niemand —

CLAUDE.

Helaas! niemand — niets — dan den lieven Hemel en mijne twee handen, daar ik voor mij en mijn broeder de schraate kost meê moet verdienen.

BELTON.

Moet gij met schoenen schoon te maken voor u beiden de kost winnen?

CLAUDE.

Ach! ik doe alles, Mijn Heer, wat de goede luiden mij te doen geeven en mijne krachten mij toelaaten.

BELTON.

Gij houdt dan wel veel van uw broeder?

CLAUDE, *met vervoering.*

—Mijn Broeder! — O! ik wil hem voor de gantsche wereld niet mischen! — hij is alles, wat ik bezit — en ... *(bij zucht bitter.)* deeze bezitting kost mij veel — zeer veel.

BELTON.

Gij zijt een braave knaap, ik heb achting voor u.

CLAUDE.

Mijn Heer, uwe laarzen zijn gereed.

BELTON, *tast in zijn zak en geeft hem iets.*

Hou daar — ik zal u in 't vervolg wel meer noodig hebben.

CLAUDE, *het geld beziende.*

Een Louis d'or! daar kan ik u niet van te rug geven — *(bij wil dien weder geven.)* ik zal het morgen wel krijgen.

BELTON.

Behou het voor u, doch kom deezen namiddag eens weder, ik heb eenige boodschappen. *(bij vertrekt in zijn kamer.)*

CLAUDE.

Het is te veel, Mijn Heer....

V I J F D E T O N E E L.

CLAUDE, BENJAMIN.

CLAUDE.

Ach Hemel! ja, hij was het zelf — ik heb mij niet bedrogen.

BEN-

BENJAMIN.
 Wat voor een groot stuk geld heeft hij u daar gegeven Claude? die goede Heer! — ik heb hem recht lief.
(hij loopt weder speelen.)

CLAUDE.
 Gij hebt hem recht lief! — ó gij moest hem haaten, — gij moest hem vervloeken! Doch neen! hier spreekt de stem van het bloed *(hij pakt de borstels &c. onderwijl bij elkander.)* Ach! ik had hem ook eens recht lief: — ó! als ik mij die liefkozingen — die vleijende woorden en dat onschuldig voorkoomen herinnere — toen hij voor zes Jaaren in het dal van Chamounij bij mij kwam en — helaas! — mijne eer roofde! — ó Mannen, Mannen! hoe ligt valt het u een onschuldig meisje te verleiden! eene wanhoopende houding — een belofte — een eed, — een eed, dien wij ligtgeloovigen voor wezenlijk houden, daar hij nog veel vergangelijker is dan een waterbel en zij, die hem doen, onstandvastiger dan een vlinder: *(hij zucht bitter.)* Ach, Claudine! waar zijn die onschuldige ogenblikken gebleeven, toen gij zoo vrolijk, zoo onnozel daar heen gingt! — toen gij uwe schaapen langs den kant van de Arre weidde en dan 's avonds, als de zon onder ging, zingend na huis liept! — wanneer mijn vader — mijn lieve vader mij aan de deur van onze hut te gemoet kwam — mij kuschte en mij zijne Claudine noemde! *(hij weent)* ach, mijn vader, mogt ik u nog eens weder zien! — Doch

neen; waarschijnlijk zijt gij van verdriet reeds gestorven — en al leefde gij ook nog — gij hebt mij verftoten — Gij hebt mij gevloekt! (*hij wringt de handen*) en ach! ik verdiende het — ik, die uw' ouderdom oenteerde — die uwe grijze hairen met schande overlaadde! — (*een kleine stilte: hij hangt het kasje op den rug.*) Weg! Weg! hier vind de slang, die in mijn boezem woelt, maar geduurig voedsel; — ik moet voort en kom niet weder: — altijd de oorzaak zijns misdrijs voor oogen te hebben is als of men immer de gapende helle voor zig heeft: — neen, Belton! ik wil u niet weder zien; — ik moet gaan — wijd van hier moet ik gaan. (*zig bedenkende en als besluiteloos roept hij*) Kom, Benjamin, kom — doch neen — mijn kind zal ik hier laten — hij is rijk en kan 'er beter voor zorgen dan ik — en ook schijnt hij mij toch niet zoo geheel ondeugend — nog al menschlievend — nog al gevoelig... (*peinzende*) ik zal hem schrijven en den brief met het kind zenden... (*hij roept wederom*) Benjamin!

BENJAMIN.

Wat belieft u lieve Claude?

CLAUDE.

Hoor — ik moet morgen na Genève gaan, wilt gij wel hier blijven tot ik weder kom? — hier bij deezen Heer, die u het Horlogie liet zien?

BENJAMIN.

Neen, Claude, ik wil met u gaan.

CLAU-

CLAUDE.

Waarom? — gij kunt toch altijd niet bij mij blijven — ik zal u ééns moeten verlaten — eens moeten verlaten! . (*bij ziet hem stijf aan en zucht.*)

BENJAMIN.

Dan zal Benjamin. sterven (*bij weent en bangt hem aan het lijf.*)

CLAUDE, (*hem met verwoering ombelzende.*)

Neen, lieve Benjamin! — neen! Claude zal altijd bij u blijven — nooit zal ik u verlaten! — gaa klopf aan gindsche deur en zeg dat de schoenen klaar zijn.

(*Benjamin klopt aan een der deuren.*)

CLAUDE.

Hemel! welke gedachten! ik zou mijn kind verlaten. Neen! zijn bestaan was wel de oorzaak van mijn ongeluk — doch nu — nu zou zijn gemis mijn dood zijn: — kon ik één ogenblik doof zijn voor de stem der natuur! (*eene kleine tusfchenpoozing.*)

(*Benjamin klopt nog geduurig.*)

CLAUDE.

Ik zal evenwel deezen middag weder komen — misfchien..... Doch neen, ik zal hem niets laten blijken — wat zou het mij helpen? — niets, niets! ik moet zwijgen.

Z E S.

CLAU D I N E,
ZESDE TONEEL.

MEESTER JACOB, DE VORIGEN. —

MR. JACOB, *op het kloppen uitkomende.*

Hei! — wie heeft daar geklopt?

CLAUDE.

Goede morgen, Meester Jacob; ik wilde vragen, of 'er nog iets van uw dienst is? — de schoenen zijn gereed.

BENJAMIN, *bem bij de hand vattende.*

Hebt gij wel gellapen?

MR. JACOB.

Wel dat is maar zoo wat. *(bij krabt zijn hoofd.)*

CLAUDE.

Misfchien niet al te wel?

MR. JACOB.

Frisch en gezond.

CLAUDE.

Wat dan?

MR. JACOB.

Een booze geest.

CLAUDE.

Een booze geest? gij spot.

MR. JACOB.

In ernst — luister — daar hoort gij het weér.
(men hoort Matbilde van binnen kijken.)

CLAU-

CLAUDE.

Uw vrouw?

MR. JACOB.

Accoord. (*bij sloopt hem wat in de hand.*) daar — gaat maar schielijk heen — 't word hier gevaarlijk — ginds in het Zuidwesten hangt een zwaare bui — binnen weinig minuten kon die boven ons hoofd uitbarsten: ik heb het van verre reeds hooren ratelen — een ieder hooft de zig voor schade.

BENJAMIN, *Claude bij de hand neemende.*

Laat ons gaan Claude — ik ben bang.

CLAUDE.

Vaarwel dan Meester Jacob — ik bedank u.

MR. JACOB, *knikt met het hoofd en wenkt dat zij vertrekken moeten.*

Z E V E N D E T O N E E L.

MEESTER JACOB, *alleen; bij luistert eenigen tijd.*

God dank! de bui schijnt overgewaaid — 't is geheel stil geworden: — kom, ik zal van het goede weder gebruik maaken. (*bij trekt aan een bel.*) Zou ik waarachtig het geluk hebben van hier eenige ogenblikken gerust te kunnen ontbijten? — wel dit zou iets buitengemeens zijn.

A G T S T E T O N E E L.

MEESTER JACOB. EEN BEDIENDE.

DE BEDIENDE.

Wat gelieft Mij Heer?

MR.

MR. JACOB.

Men noemt mij Meester Jacob, niet Mijn Heer.

DE BEDIENDE.

Meester Jacob dan.

MR. JACOB.

Accoord.

DE BEDIENDE.

Ik woon nog niet lang in uw huis.

MR. JACOB.

Dat spreekt van zelve; zeker niet langer dan veertien dagen; daar zorgt mijn lieve vrouw wel voor; zij denkt, geloof ik, verbetert men niet, men ververscht eens: (*ter zijde.*) dat zij omtrent mij ook eens zoo dacht — ik wilde ook wel eens ververschen.

DE BEDIENDE.

Nu Mijn Heer — gij....

MR. JACOB.

Alweder Mijn Heer — heb ik u niet gezegd...

DE BEDIENDE.

Neem niet kwalijk — maar 't is toch aartig, uw vrouw kan men niet genoeg tituleeren en gij wilt niet eens Mijn Heer heeten.

MR. JACOB.

Noem ze, in 's Hemels naam, Marquifinne — Gravinne en al wat je wilt, als zij maar te vreedu is; maar mij — zoo als 't gezegd is — ik wil het getal der Heeren niet vermeederen, daar zijn 'er reeds meer dan te veel

veel in de wereld — maar waar is mijn vrouw thans?
ik hoor haar niet.

DE BEDIENDE.

Zij is bij de arbeiders in den tuin.

MR. JACOB, *ter zijde.*

Overheerlijk om het schadelijk gevogelte te verjaagen.
(*tegen den bediende*) Hoe is uw naam?

DE BEDIENDE.

Ik heet Jan — wat is er dan van uw bevelen?

MR. JACOB.

Ik ben nog nugteren, Jan!

JAN.

Gij wilt dan ontbijten?

MR. JACOB.

Accoord! breng hier zoo wat van het een en ander —
verstaaje? (*de bediende buigt zig en vertrekt.*)

NEG ENDE TONEEL.

MEESTER JACOB, *alleen; bij haalt een stuk papier
uit den zak, zet zijn bril op en leest.*

Accoord! — Juist een halve Louis — (*bij voelt weder
in den zak.*) als ik nog maar zoo veel heb: (*bij telt zijn
geld.*) Ha! nog net twee kroonen: veel meer moest het
ook al niet geweest zijn, of ik had het niet bij malkeer
kunnen schrappen — en dan — ja, dan zou mijn vrouw
weder stof gehad hebben om de tong te roeren; — nu

B

die

die ontbreekt haar juist zelden: (*bij luistert aan een der deuren.*) Zij moet wel ver in den tuin zijn, anders zou men haar nagtegaals - stemmetje door al het geboomte tot hier toe wel hooren doordringen.

TIENDE TONEEL.

MEESTER JACOB, JAN.

JAN, *brengt het ontbijt.*

Gelieft gij nog iets meer?

MR. JACOB.

Niets — maar apropos — is mijn vrouw nog in den tuin?

JAN.

Ik geloof ja — Mijn h... Meester — de hovenier krijgt 'er wat van, als ik het wel heb.

MR. JACOB.

Zoo! zoo! (*ter zijde.*) ik dacht wel dat de bataille ver af was; (*tegen Jan.*) ik heb niets meer van nooden (*Jan vertrekt.*)

ELFDE TONEEL.

MEESTER JACOB, *alleen; hij eet en drinkt tus-
schen beiden, geduurende dit Toneel.*

Zie zoo; — dat smaakt: — nu nog maar een ogenblikje rust — mij dunkt toch, al ben ik geen Anatomist, dat de spraakdeelen der Vrouwen van een gantsch ander

zamenstelsel moeten zijn dan de onze, — veel gemakkelijker van beweging — veel gladder — en hoe aangenaam is het gesnap niet van een lief bevallig wijfje! — (*by wrijft de handen.*) doch het gaat 'er altijd zoo niet — (*bij lagcht.*) ha — ha — ha —! ik moet nog lagchen om de historie, die ik onlangs in een Engelsch boek las dat Mr. James mij geleend had; de Schrijver handelde over de Vrouwen naar mij voorstaat. — Wagt wat zei hij ook weder? — kijk nu ben ik het waarachtig weér kwijt . . . (*bij bedenkt zig.*) Ja! nu weer ik het — in de Apocalypsis van Sint Jan staat ergens, dat 'er in den Hemel een stilte was omtrent een half uur — nu vraag ik aan een ieder, zei die Schrijver, of het wel mogelijk is dat daar Vrouwen zijn? (*bij lagcht.*) ha — ha — ha — ha! een aartige inval — Ja, ja! de Schrijver heeft 'er zeeker ook al een uit de Familie der Xantippes gehad: — St! St! daar hoor ik iets; — accoord! — zij is het zelve; de stilstand van wapenen heeft hier ook al lang genoeg geduurd, de bataille gaat beginnen; maak u gereed Meester Jacob, maak u gereed; 't zal u zeker ook gelden.

T W A A L F D E T O N E E L.

MATHILDE, EEN DIENSTMEID *met een bezem*
in de hand, MEESTER JACOB.

MATHILDE, *de Dienstmeid bij den arm neemende.*

Daar — hier luije caronje! — die kamer moet geveegd

worden — die kamer, verstaat gij? (*tegen Mr. Jacob.*)
 Wel, Heer bewaar ons! men zou 'er immers gek van
 worden, — daar zit die uil op zijn gemak te ontbijten,
 terwijl ik zweet en zwoegen mij affloof om het huishou-
 den in order te krijgen: — Kerel gij waart toch onge-
 lukkig, als gij mij niet hadt.

MR. JACOB, *ter zijde.*

Hier over zijn het de geleerden nog niet eens.

MATHILDE, *tegen de Dienstmeid.*

Daar, daar — aan die deur — men moet 'er u on-
 nutte vrouwlieden altijd met den neus bij brengen.

DE DIENSTMEID.

Ik heb 'er reeds geveegd, het is 'er schoon.

MATHILDE, *driftig met de armen
 in de zyden.*

Wat —! zult gij mij tegenspreken? — al hadt gij 'er
 tienmaal geveegd, als ik het beveel —

MR. JACOB, *ter zijde.*

Ik zal de retraite maar slaan — 't is hier niet om te
 houden van het stof — mijn oogen, mond en neus,
 krijgen het zoo wel kwaad als mijn ooren. (*bij wil ver-
 trekken.*)

MATHILDE, *hem bij een arm grijpende.*

Waar wilt gij na toe? — daar agter valt niet te lanter-
 fanten; — hier, zeg ik, hier! hebt gij 't geld van dien
 koopman ontfangen, die dezen morgen vroeg vertrok-
 ken is?

MR. JACOB.

Accoord vrouw — daar is het — een halve Louis.
(*bij geeft haar geld.*)

MATHILDE, *tegen de Dienstmeid.*

Toe — nu maar een andere kamer, — 't is hier al
fchoon genoeg — *allons* vlug maar. (*de Dienstmeid vertrekt.*)

DER TIENDE TONEEL.

MEESTER JACOB, MATHILDE.

MATHILDE, *telt het geld.*

Hebt gij gisteren niets ontvangen?

MR. JACOB.

Niets, als eenige stuivers.

MATHILDE, *bevig.*

Wat — zult gij mij hier in het aangezicht voorliegen?
onbeschaamde vlegel! — Waar zijn die twee kroonen
gebleeven, die ik deezen morgen in uw broekzak gevon-
den heb, toen gij nog op uw nest laagte? — zeg, waar
zijn die gebleeven?

MR. JACOB, *verlegen.*

Hm — Hm — ik heb ze u daar gegeven.

MATHILDE.

En het geld van den koopman dan — voor den duivel.

MR. JACOB, *verlegen eenigen tijd zwiigende.*

Hm — Hm — het geld van den koopman — hoor
vrouw, die koopman was een arme drommel — en

een Landsman van mij — ik heb hem de verteering geschonken.

MATHILDE.

Geschonken? — Hondsvot! — geschonken? — bederf van je huishouden. (*hem met de vuist dreigende.*) Wat let mij! — niets kan men u toevertrouwen; gij zijt een verkwister — een doorbrenger — een onächtzaame ezel, die zoo een brave vrouw, als ik ben, onwaardig is.

MR. JACOB.

Accoord vrouw.

MATHILDE.

Ja! altijd met je satans accoord — Droomer! — mijn eerste man zaliger was een andere vent voor zijn huishouden — maar zoo een uilskuiken, als gij zijt, kan ik alle dag krijgen. Ja; kijk, ik zou wel doen van mij maar hoe eer hoe liever van u te laten scheiden.

MR. JACOB.

Accoord, Vrouw, accoord.

MATHILDE, *stampvoetende.*

Gij maakt mij razende met uw eeuwig accoord! — liever heb ik dat men mij rond uit tegen spreekt, dan altijd dat vervloekt accoord te moeten hooren — dat ...

MR. JACOB, *baar in de reden vallende.*

St! — houd u stil vrouw — ik hoor een rijtuig; men zou wel denken dat wij woorden hadden.

MATHILDE, *luisterende.*

't Houd hier stil: (*zij duwt hem voort.*) toe, vooruit houte klaas, help de lieden. (*zij vertrekken.*)

Einde van het eerste Bedrijf.

T W E E D E B E D R I J F.

E E R S T E T O N E E L.

BELTON, *alleen.*

Hij zit aan een tafel met de hand onder het hoofd en leest in een boek, 't welk hij in de hand heeft.

„ Als men het wel overweegt, zou men de Vrouwen
 „ niet verleiden; men zou zijn jeugd niet doorbrengen
 „ met den verliefden te speelen. Waarom zou men zig
 „ aan den wreedsten van alle hartstochten overgeeven?
 „ aan dien, welke de zintuigen en den geest verzwakt,
 „ die alle grondbeginselen vernietigt en niets op zijn
 „ plaats stelt? Wanneer men bezig is met echtgenooten
 „ en moeders te bedriegen;” (*bij leest nog eens*) „ wan-
 „ neer men bezig is met echtgenooten en moeders te
 „ bedriegen;” (*bij zit eenige ogenblikken in gedachten en*
vervolgt.) „ als men door de al te schoone aangezigten
 „ bekoord word, wakende of slaapende men denkt 'er
 „ altijd om; men heeft niet dan deeze eenige gedachte.
 „ Zij belet de geoorloofde vermaaken; zij verwijdert
 „ van de bezigheden; bij de ernstigste en gewichtigste
 „ navorschingen wend zij 'er den geest af; zij maakt on-
 „ achtzaam voor al het geen, dat waardig is om de reden
 „ uittelokken of de harten te ontvonken.” (*bij smijt het*

boek misnoegd op de tafel.) alles waar! meer dan al te waar! (*bij staat op en gaat onrustig door het vertrek.*) mijn hart doet mij vreeselijke verwijtingen! — sedert dat mijn vader dood is, heb ik mij volkomen aan den wel-lust overgeeven. De Wijn, het Spel en voorāl de Vrouwen hebben mij sints eenige jaaren alleen bezig gehouden; geen ogenblik tijd voor eenige goede gedachte! 't geen het een nog overliet verdoofde het andere: — wat deed ik te Parijs, wat te Madrid? — en wat, eindelijk, wat doe ik hier? Echtgenooten en Moeders bedriegen — Onders tot plaagen voor hunne Kinderen en Kinderen tot plaagen voor hunne Ouders maaken: anderen en mij zelven in 't verderf storten! (*bij valt weder misnoegd op den stoel neder.*) laat verder zien! (*bij smijt het boek weder weg.*) neen! ik wil 'er niets meer van weeten (*bij peinst eenige ogenblikken.*) — Hei! James!

T W E E D E T O N E E L.

BELTON, JAMES.

JAMES.

Wat beliest u, Sir?

BELTON.

Geef mij een glas Rum.

(James haalt de schouders op, ziet na den Hemel en wil vertrekken.)

BELTON.

Blijft hier, ik wil het niet: (*hem het boek overgevende.*)
 daar, lees dit — hier.

(*James leest voor zig zelven; hij ziet bij tuschenpo-
 zingen Belton aan, zucht en wischt een traan af.*)

BELTON.

Wel nu — wat is het? — gij weent?

JAMES.

Ach! het spijt mij Mylord, dat ik dit alles op u moet
 toepasfen.

BELTON *hem de hand drukkende.*

Braave oude! had ik altijd uw raad gevolgd!

JAMES.

't Is nog tijd. (*op een zagten toon*) Mylord! gij hebt
 verstand, een goed hart, gelds genoeg en...

BELTON, *hem in de reden vallende.*

... een onrustig geweeten.

JAMES.

Gij kost gelukkig zijn.

BELTON.

't Is te laat; alles walgt mij — ik heb het *spelen*: —
 dat vervloekt boek!

JAMES.

Mylord gij zijt gelijk aan eene vrouw, die zig, naa
 eene hevige kinderziekte, voor het eerst in den spiegel
 ziet, verschrikt het glas aan stukken breekt en...

BELTON.

... zig gaat ophangen — dan is het afgedaan.

JAMES.

Met de waarheid en de ziel niet....

BELTON.

Vervloekt.

D E R D E T O N E E L .

D E V O R I G E N , E E N B E D I E N D E .

D E B E D I E N D E .

Mylord Belton?

B E L T O N .

Hier.

D E B E D I E N D E .

De Marquifin de Mègère zend u dit *billet*.

B E L T O N .

Weg 'er mede.

D E B E D I E N D E .

Gij wilt het niet aanneemen, Mijn Heer?

B E L T O N .

Neen. (*de Bediende wil vertrekken.*) Nu ja laat zien.
(bij neemt het billet en leest.) Is 'er niets meer?

D E B E D I E N D E .

Mevrouw de Marquifin is in een zeer kwaad humeur.

B E L T O N .

't Is mij zeer onverschillig.

D E B E D I E N D E .

Moet ik geen antwoord brengen?

B E L -

BELTON.

Niets.

(de Bediende vertrekt.)

VIERDE TONEEL.

BELTON, JAMES.

BELTON.

Neen; slang! 't is lang genoeg, ik hoor niet meer na uw Sireenen-zangen. — *(tegen James.)* daar, lees: — nu de vleijerij krachteloos geoordeeld word gebruikt zij geweld — bedreigingen — doch ik spot 'er mede.

JAMES, leest.

„ 't Is lang genoeg, Belton; ik ben uwe schandelijke
 „ behandeling moede; 't is reeds veertien dagen, dat
 „ Madame la Rosière en zekere Actrice U geen ogenblik
 „ tijd gelaten hebben om mij te komen zien of de minste
 „ letter te antwoorden op al wat ik u geschreeven heb: —
 „ ondankbaar mensch! — gij verdiende, dat ik u haatte:
 „ doch neen! gij zijt een Engelschman; men heeft mij al-
 „ tijd veel goeds van uwe Natie gezegd; ik geloofde het
 „ en wee over U en mij, zo ik mij bedrogen vind: —
 „ Voor het laatst dan; deezen avond, voor dat de Schouw-
 „ burg begint, wacht ik u bij mij — of antwoord, wan-
 „ neer gij uiterlijk morgen komt? — 't is de laatste maal
 „ dat ik mij vernedere Mylord; — mijn besluit is geno-
 „ men;

„men; geboorzaam of vrees voor de wraak van eene
„vrouw, wier liefde gij durfde versmaaden.”

„Marquise de Megère.”

BELTON.

Wel nu?

JAMES.

Als de liefde in haat verandert is zij vreeslijk.

BELTON.

Wat moet ik nu doen?

JAMES.

Tracht haar tot bedaaren te brengen.

BELTON.

Waar mede?

JAMES.

Met die dartele vrouwen op welke zij jaloersch is te
verlaaten.

BELTON, *driftig.*

Om de wellustigste van alle getrouw te blijven? — foci!

JAMES.

Neen, om haar te voldoen en dan eeuwig vaarwel te
zeggen.

BELTON.

Een schoone raad, om mij bespottelijk te maaken. —
(*een kleine tuschenpozing.*) James!

JAMES.

Wat belieft U Mylord?

BELTON.

Ga, haal mij eenige goede vrienden — ik wil *Creps*
speelen.

JAMES, *zuchtende.*
 Mylord

BELTON.
 Ga, zeg ik — vervloekt! ben ik dan geen meester?
 (*James wil vertrekken.*)

BELTON.
 Neen, blijf. (*silte*) laat mijn paard zadelen.
 (*James wil gaan.*)

BELTON.
 Kom hier, ik wil niet rijden. (*silte*) laat mij alleen.
 (*James vertrekt, met alle tekenen van weerzin.*)

V I J F D E T O N E E L.

BELTON, *alleen; bij gaat mijmerende op en neder.*
 — Ik zocht het genoeg niet op de rechte plaats —
 en nu, waar zal ik het vinden? (*bij werpt zig op een stoel
 doch staat terstond weder op.*) waar blijft nu mijn snap-
 achtige waard, — waar dat altoos knorrend wijf, wiens
 scherpe stem mij zoo dikwils verveelde, als ik bezig was
 met een verliefd *sonnet* te maaken of een *billet doux* te
 schrijven? — thans, daar hun zot geklap zou dienen om
 mijn geest te verstrooijen, thans blijven zij weg. (*eenige
 silte.*) De eenzaamheid is toch ondraaglijk, als men
 vreest eene afschuwelijke, zwarte ziel te ontdekken. —
 Neen Belton! — Neen! 't was geen zwakheid, 't was
 geen *coup de jeunesse*! — gij hebt u met de laagste on-
 deug.

deugden bezoedeld! — Ja! de stem der beledigde natuur heb ik verächt en na het onverdoofbaar geroep van mijn geweeten niet gehoord! — thans ben ik een walg voor mij zelven. — Helaas! een schaduw, een bedrieglijke schaduw van het geluk, meer bezat ik nimmer, — Roozen dacht ik te plukken en het waaren scherpe doornen, welke ik zorgvuldig in de handen vasthield. — ó Gij ijdele dwarlwind! die dwaaze sterveligen met den naam van wellust versieren, wat zijt gij ledig, als de afgematte ziel om troost roept! (*eenige stilte.*) Weg! — ik moet van hier vertrekken! op een Land-goed ga ik mij verbannen! — mischien zal ik bij de laage stulp van den eenvoudigen boer rust vinden: doch, neen ongelukkige! wat zoudt gij 'er vinden? — elk onschuldig landmeisje, ieder kind zou u uwe misdaden herinneren — de wroeging zou u vervolgen — zou u agterhaalen — en — verscheuren. (*eenige stilte; hij loopt door de kamer, onzeker waar heen; eindelijk belt hij.*)

Z E S D E T O N E E L.

BELTON, MEESTER JACOB.

MR. JACOB.

Wat beliest u, Mylord?

BELTON.

Niets.

MR. JACOB.

Niets? gij hadt immers gebeld?

BEL-

BELTON.

't Kan zijn — doch nu weet ik niet meer waarom.

MR. JACOB.

Gij zijt niet wel gehumeurd, Mylord — neem mij niet kwalijk.

BELTON.

Dat is waar.

MR. JACOB.

Accoord! — ik dacht het wel; — echter waart gij van daag gelukkig.

BELTON.

Gelukkig; waarom?

MR. JACOB.

Gij hebt met speelen veel gewonnen.

BELTON.

Een groot geluk!

MR. JACOB.

Zeker zijt gij 'er op verre na zoo gelukkig niet meede, als de verliezer ongelukkig is — die arme man is geruïneerd.

BELTON.

Waarom speelde hij?

MR. JACOB.

Dat moest hij niet gedaan hebben — dat moest hij zeker niet — hij moest liever gedacht hebben, dat hij, een arm koopman, die vrouw en kinderen heeft, niet tegen een rijken Mylord kan speelen: — doch wat doet
het

het geld niet! de glans van 't goud... Ja wat zal men zeggen.

BELTON.

Hij is arm?

MR. JACOB.

Arm, Mylord, maar toch eerlijk; ik ken hem recht goed; verscheiden jaaren heeft hij in mijn huis verkeerd, doch mijn leven heb ik den man niet zien speelen.

BELTON.

En hij heeft vrouw en kinderen?

MR. JACOB.

Accoord, Mylord; en die kunnen nu gaan bedelen.

BELTON.

Gaan bedelen?

MR. JACOB.

Ach ja! en het geld dat hij bij zig had behoorde hem niet eens; hij had het mede genomen om zijne crediteuren te betaalen.

BELTON.

Is hij nog hier?

MR. JACOB.

Ja wel, ja wel! — waar zou hij toch na toe zonder geld; zonder crediet, zonder . . .

BELTON, *bem in de reden vallende.*

Genoeg, ik wil hem spreken.

MR. JACOB.

Ik zal hem terstond gaan roepen, terstond, (*bij loopt weg.*)

Z E V E N D E T O N E E L.

BELTON, *alleen.*

Die man deed kwalijk van alles en meer te waagen dan hij bezit; — hij verdiende zijn lot — en — als mij het lot eens trof, dat ik verdiende! — (*eenige stilte.*) ik moet hem zijn geld wederom geeven — doch neen; hij kan wel een bedrieger weezen — de menschen zijn niet te vertrouwen. (*eenige stilte.*) Ik zal hem op de proef stellen; als hij ^{dat} proposeer ik *venge, quitte ou double* op éenen worp; is hij een speeler van profesie, een waaghaals, een schurk, dan neemt hij het aan; zo niet, houd ik hem voor een eerlijk man; — daar komt hij — laat zien.

A G T S T E T O N E E L.

MEESTER. JACOB, LE FABRE, BELTON.

LE FABRE.

Gij wilde mij spreekken, Mylord?

BELTON.

Ja, wij hebben deezen nacht gespeeld — en ik heb gewonnen,

LE FABRE

Helaas!

BELTON.

Ik ben u *venge* schuldig — gij kunt u rattrapeeren; — ik zet alles wat ik gewonnen heb op éenen worp, — *quitte ou double.*

C

L E

LE FABRE.

Ik bedank u, Mylord.

BELTON.

Waarom?

LE FABRE.

Ik heb geen geld meer.

BELTON.

Gij hebt crediet bij mij.

LE FABRE.

Ik ben een eerlijk man, Mylord, en begeer geen crediet of ik moet weeten dat ik eens kan betalen, en dat kan ik thans niet — ik verspeelde reeds meer dan ik bezit.

BELTON.

Hoe veel verloort gij aan mij?

LE FABRE.

Ach! waarom herinnert gij mij mijne schande nog! — ik verloor tweeëntwintig Louizen aan contanten en nog een Wisfel van tweehonderd kroonen: — ik arme man! tot wat ongeluk ben ik gekomen!

BELTON.

Gij zijt getrouwd? een braaf lief wijf mogelijk?

LE FABRE.

Helaas ja! was ik maar alleen in de wereld! ... dan eene vrouw met vijf kinderen — ach!

BELTON *haalt eenig geld uit zijn beurs en geeft het, nevens den Wisfel, aan le Fabre.*

Daar — speel nooit weder.

LE FABRE. — Mylord — gij wout het eerlijk

BELTON.

Wat eerlijk! — geen Hazard-spel betaamt een eerlijk man: — daar, ik wil uw zweet en bloed niet. (*bij werpt het op de tafel en vertrekt haastig.*)

N E G E N D E T O N E E L.

LE FABRE, MEESTER JACOB.

MR. JACOB.

Accoord, Mylord! ik wenschte dat het nooit in mijn huis voorviel. (*regen le Fabre.*) Daar neem uw geld, dank God en dien wonderlijken mensch; gij zijt immers nu weder gered?

LE FABRE.

Welk eene eedelhoedigheid! — ik staa verbaasd.

MR. JACOB.

Zoo is hij; met het beste hart van de wereld geeft hij zig aan alle buitenspoorigheeden over.

LE FABRE.

En ik staa hier te kijken, in plaats van hem mijn dank te betnigen — mij aan zijn voeten te werpen.

MR. JACOB.

Spaar die moeite, hij zal u toch niet hooren.

LE FABRE.

Ik zal echter niet vertrekken zonder dien zonderlingen

man vaarwel te zeggen, hij is mijn redder; — maar wat ben ik u schuldig Mr. Jacob?

MR. JACOB.

Dat moet gij aan mijn vrouw vragen.

LE FABRE.

Ik heb liever met u te doen.

MR. JACOB.

Dat kan wel waar zijn — maar...

LE FABRE.

Uw vrouw is mogelijk baas?

MR. JACOB.

Accoord.

(Le Fabré baalt de schouders op en vertrekt.)

T I E N D E T O N E E L .

MEESTER JACOB, *alleen.*

Ja, waarächtig een zonderling mensch — een lichtmis in allen opzichte, en toch een goed gevoelig hart; — waarlijk die man gedraagt zig alleen kwalijk uit ligtzinnigheid, niet uit volstrekte ondeugd, ik heb onzen ouden Doctor Blasius wel eens hooren zeggen, dat ons zedelijk gedrag veel afhangt van ons temperament, en, als ik het wél inzie, moet ik zeggen accoord! — Mylord Belton is zeeker een eerlijk man, wijl hij zijne gebreken bekent en die verbetert; was hij een schurk, hij zou ze verbergen en zig altijd van de beste zijde laten zien; doch

doch zijn driftig en bloedrijk gestel doet hem tot veele ongeregeltheeden vervallen : hij moest evenwel de gelegenheden wat meer vermijden ; hier in Turin deugt het voor hem niet. (*bij luistert*) Al weêr Volk ! (*bij gaat heen en ontmoet Claude met Benjamin.*)

E L F D E T O N E E L.

CLAUDE, BENJAMIN, MEESTER JACOB.

MR. JACOB.

Ha, Heeren! zijt gij het? wat is 'er van uw order? — komt gij hier logeeren of een *soupé* bestellen?

CLAUDE.

Gij spot met ons, arme kinderen; wij kunnen u weinig voordeel aanbrengeu, dat weet gij wel.

MR. JACOB.

Daarom zijt gij mij niet minder aangenaam; 't was immers maar kortswijl.

CLAUDE.

Ik weet het, gij zijt niet zoo als de meesten van uw beroep, die niemand vriendelyk behandelen, dan die 'er met koetsen en lakeijen voor de deur komen rollen; een eerlijk reiziger te voet is daar zelfs niet gezien en word dikwils onder de pannen gelogeerd, offchoon hij zijne verteering zoowel betaalt als de anderen.

MR. JACOB.

En mijn vrouwtje dan?

C 3

CLAU-

CLAUDE.

Ja die is van een geheel anderen aart; ik wenschte niet gaarne genoodzaakt te zijn om haar te dienen: — hoor, om u de waarheid te zeggen, zij is onverdraaglijk tegen haar minderen en behandelt hen met verächting.

MR. JACOB, *schud zijn hoofd.*

Belagchelijke trotschheid; daar wij toch allen uit één stof gemaakt en in éénen vorm gegoten zijn; en vooräl past het haar niet, daar zij te vooren zelve dienstbaar was.

CLAUDE.

Dezulke zijn gemeenlijk het moeilijkste om gediend te worden: — Maar zeg mij, als het u gelieft, is Mylord Belton thuis?

MR. JACOB.

Accoord; hij is in zijn kamer.

CLAUDE.

Ik moest bij hem komen.

MR. JACOB.

Klop dan maar aan de deur; gij weet de kamer immers? daar, No. 2.

CLAUDE.

Is die Heer hier al lang gelogeert geweest?

MR. JACOB.

Sedert eenige maanden; doch dan reist hij tuschen beiden weder eens heen en dan komt hij wederöm.

CLAUDE.

Heeft hij hier familie?

MR.

MR. JACOB.

Geene, voor zoo ver ik weet.

CLAUDE, *verlegen*.

Misfchien wel eene ... eene Maitres?

MR. JACOB.

Accoord — en zelfs wel meer als ééne, geloof ik; men zegt, onder andere, dat hij veel loopt bij zekere Actrice en bij zekere Mevrouw la Rosiere, die al verscheiden jonge lieden verleid en bedorven heeft.

CLAUDE.

— Verleid en bedorven! (*bij poogt zyne zuchten te verbergen*) ach!

MR. JACOB.

Waarom zucht gij? 't is of zijn lot u ter harte gaat?

CLAUDE, *verlegen*.

ô Neen — vergeef het mij — niet meer ... niet meer, dan dat van een ander mensch; doch 't is jammer dat een man, die anders braaf schijnt, zig aan zulke ongeregelheden over geeft — niet waar Mr. Jacob?

MR. JACOB.

Braaf? — ja, waarachtig, hij heeft het beste hart van de wereld; geen armen zal hij ongetroost van zig laten gaan en geen ongelukkigen zijne hulp onttrekken: deezen middag gaf hij nog een groote som gelds terug aan een koopman, van wien hij het in den gepasseerden nagt met speelen gewonnen had en die door dat verlies geruïneerd was.

CLAUDE.

Hij speelt dan ook? — Helaas!

MR. JACOB.

Overdaadig in alles en weinig meester van zijne driften, misbruikt hij de Vrouwen, den Wijn en het Spel; — doch als hij in dronkenschap iemand beleedigd heeft, vraagt hij hem des anderen daags om vergiffenis en doet alles om zijn misflag te herstellen: heeft hij ongelukkigen het geld afgewonen, hij geeft het weder.

CLAUDE.

En — als hij een onnozel meisje verleid heeft...?

MR. JACOB.

Wel dan zal hij haar zeker ook al verzorgen.

CLAUDE.

En waarmede? — als hij ontroofd heeft het geen hij niet weder kan geeven? — als...

MR. JACOB.

Waarmede? — wel met geld.

CLAUDE.

Ja — juist of alles met een hand vol ellendig geld goed te maken was! — doch zoo denken 'er de Groote Heeren gemeenlijk over: — toen ik een kind was wierd 'er, digt bij ons dorp, een boerenjongen dood geschoten, die in het veld bezig was met werken; en dat door een Hoog-adelrijk Edelman die op de jagt was: de jongen heette Pieter en was de eenige zoon van den ouden Nicolaas, onzen buurman: — wat denkt gij, dat 'er van
de

de geheele zaak wierd? — men stopte den goeden ouden eenige kroonen in de hand en daar mede was het afgedaan.

MR. JACOB.

Accoord, vriend! zoo gaat het in de wereld; de Groote Heeren betalen met geld 't geen de armen met lijf en leeven moeten boeten: doch Mylord Belton denkt zoo niet; hij heeft, met al zijne zwakheeden, meer de deugden van den Burgerstand dan de gebreken der Grooten; en ik ben zeker dat hij, met de jaaren, veel bezadigder zal worden, wanneer het vuur derjeugd eens wat gematigd zal zijn.

CLAUDE.

Een goed huwelijk misfchien?

MR. JACOB.

Wel nu ja, als hij eene braave vrouw van zijn rang kon krijgen.

CLAUDE.

Maar waaröm juist van zijn rang?

MR. JACOB.

Wel, dat is eene onnozele vraag — gij zult toch wel geen Mylord met eene boerin doen trouwen?

CLAUDE.

Waaröm niet? als zij anders braaf en eerlijk is.

MR. JACOB.

Waaröm niet? — Waaröm niet? — wel om dat het zoo geen gebruik is, dat weet gij zoo wel als ik.

C 3

CLAU-

CLAUDE.

Helaas ja! — ongelukkig genoeg...

(Benjamin sloot Claude aan en wijst op Belton, die inkoet.)

CLAUDE.

...Maar daar komt Mylord zelf — vaarwel.

(Mr. Jacob vertrekt.)

T W A A L F D E T O N E E L.

BELTON, CLAUDE, BENJAMIN.

CLAUDE, *met de oogen neêr geslagen.*

Gij hebt mij hier ontboden, Mylord.

BELTON.

Ik? ... wanneer?

CLAUDE.

Deezen morgen, toen ik uw laarzen schoonmaakte.

BELTON.

't Is ook waar — *(hem met aandacht beziende.)* hoe is uw naam?CLAUDE, *altyd verlegen.*

Ik heet Claude, om u te dienen.

BELTON.

Claude? — en uwe geboorte plaats?

CLAUDE.

Ik wierd in het Dal van Chamouny geboren,

BELTON, *verwonderd.*

In het Dal van Chamouny?

CLAU-

CLAUDE.

Ja Mijn Heer en zelfs in het dorp van de Proostdij,
daar mijne ouders woonden.

BELTON.

Hebt gij nog meer broeders?

CLAUDE.

Geene dan Benjamin, dien gij hier ziet.

BELTON.

Ook geene zusters?

CLAUDE.

Vergeef mij — mogelijk nog ééne.

BELTON.

Nog ééne? — en uwe ouders woenen in het Dal van
Chamouny? — hoe heet die zuster?

CLAUDE, *bem oplettend aanziende.*

Zij heet ... Claudine.

BELTON, *verwonderd.*

Claudine!

CLAUDE.

Ja Mijn Heer, zoo is haar naam.

BELTON.

Zeg mij — waar is zij? — leeft zij nog?

CLAUDE, *verlegen en aarzelende, wat te antwoorden.*

Dat ... weet ik niet.

BELTON.

Hoe kunt gij daar onbewust van zijn?

CLAUDE.

Om zeer veele redenen, Mijn Heer, die voor u van

wel-

weinig belang zouden zijn en waar van de herinnering mij zou doen weenen: — ach! Claudine is ongelukkig!
(*bij weent.*)

BELTON.

Die voor mij van weinig belang zouden zijn, zegt gij?... en zou ik geen belang stellen in het geluk of ongeluk van mijn evenmensch? — mogelijk van een lief meisje? — ô! verhaal, verhaal mij, bid ik u, het lot van uwe zuster; mistchien kan ik het verzachten; ik ben rijk — wie weet...

CLAUDE.

Neen, al uw geld is niet in staat om de onschuld van een arm verleid meisje weêróm te koopen, om...

BELTON, *aangedaan en verlegen.*

De onschuld van een arm verleid meisje.

CLAUDE.

Ja, van een meisje, aan 't welke, toen zij van haar vader wierd weggejaagd en verftoten, niets over bleef dan de herinnering haarer schande en een vloed van traanen om haar ongeluk te beweenen; benevens een gouden ring met een groenen steen, die haar door haaren verleider op trouw was geschonken, terwijl hij deeze belofte met duure eeden voor den Almagtigen bevestigde ... zoo als onze Pastoor daar naa heeft verhaald ... ach! die ongelukkige! — bedrieglijke eeden! —
(*bij schreit bitter en wil vertrekken.*) Vaarwel, Mijn Heer.

BEL-

BELTON.

Neen, blijf lieve jongen: (*bij neemt hem bij de hand en houd hem terug: hij ziet hem lang aan zonder spreken.*) zeg mij, zoudt gij uw beroep wel willen verlaaten, om in een goeden dienst te komen?

CLAUDE.

Dat kan niet zijn Mijn Heer.

BELTON.

Waarom niet?

CLAUDE.

Om dat ik om de gantsche wereld mijn' broeder niet zou verlaten.

BELTON.

Maar als die bij u kon blijven?

CLAUDE, *verlegen.*

Dan... ja... dat zou een onderscheid maaken; doch...

BELTON.

Niets meer; ik neem u, van nu af aan, in mijn dienst en uw broeder Benjamin zal bij u blijven.

BENJAMIN, *die, gedurende dit Toneel, altijd heeft loopen speelen, zonder acht te geeven op het voorgevallene tusfchen Belton en Claude, komt nu, op het hooren van zijn naam, bij hun.*

Hier is Benjamin — lieve Mijn Heer! (*bij kuscht hem de hand.*)

CLAUDE, *verlegen.*

Gij hebt te veel goedheid, Mylord; dit kind zal u
hin-

hinderen; ik kan van uwe goedhartigheid geen gebruik maaken.

BELTON.

Geen woord meer; ik hou veel van kinderen — (*bij neemt Benjamin op en kuscht hem.*) niet waar lieve kleine?

CLAUDE.

Ik ben jong en heb nooit gediend Mijn Heer — ik bid u, ontsla mij!

BELTON.

Ik ontsla u niet; alles zal wel gaan: gaa daar in mijn kamer, gij zult 'er mijn ouden James vinden, die u in alles onderrichten zal. (*bij doet de deur van de kamer open, laat 'er Claude en Benjamin in en roept:*) James! deezzen heb ik in mijn dienst genomen; voorzie hun van het noodige en onderricht hun als een vader. (*bij doet de deur weder toe.*)

DER TIENDE TONEEL.

BELTON, *alleen; hij werpt zig op een stoel, houdt de hand voor het hoofd en zit eenige ogenblikken in gedachten.*

— Hij is van Chamouny — en toen ik na zijne zuster vroeg begon hij te weenen; — ach! wie weet, waar dat ongelukkig lief meisje thans omzwerft! — en dat alles komt weder op mijne ziel! — nu, ik zal het leed, dat ik haar heb aangedaan, aan haare broeders trachten te

te vergoeden: — bij noemde haar Claudine; — ja, zoo heette zij ook: — Claudine! onschuldige engel! — ik kan het mij nog klaar herinneren: ja, ik gaf haar mijn ring met den Smaragd en zwoer ... een duuren eed ... Ach! (*bij geeft tekenen van hevige aandoening, weent en trekt, bij het uitbaalen, van zijn neusdoek, een stuk papier uit zijn zak, raapt het op en beziet het.*) ... Van Mevrouw de Megèren .. weg met dat vervloekt schrift! nimmer kwam het mij haatlijker voor dan op dit ogenblik: (*het briefje inziende.*) Ja, ik zal haar antwoorden; ik zal zeggen, dat ik haar haat — dat ik haar nimmer weder wil zien — dat ik haar verfoei! — (*eenige stilte; bij roept:*) James!

V E E R T I E N D E T O N E E L.

BELTON, JAMES.

JAMES.

Mylord?

BELTON.

Breng schrijfstuig en papier.

(*James brengt het en vertrekt.*)

V I J F T I E N D E T O N E E L.

BELTON, alleen; *bij zet zig tot schrijven.*Slegts drie regels: (*bij schrijft.*) Genoeg. (*bij leest.*)

Te lang leidde ik een leven met u en andere, waar van het
naa-

naadenken mij doet walgen; 't is tijd dat ik mij mijn pligt herinner: ik verlaat u dan, Mevrouw, en met u al die wellustige Sireenen, welke mij thans op mij zelven met schaamte doen nederzien. — Vaarwel! Gij ziet mij niet weder; morgen vertrek ik.

BELTON.

Zoo is het goed, dit briefje zal ik haar ten eersten laaten bezorgen: — mijn besluit is genomen. — (*bij zit eenige ogenblikken in gedachten, staat op en wandelt peinzende heen en weder.*) Hoe laat zou het wel zijn? — laat zien! (*bij ziet op een weêr-glas, 't geen in het vertrek hangt.*) vervloekt; — waar zijn mijne zinnen! (*bij roept:*) James?

Z E S T I E N D E T O N E E L .

BELTON, JAMES.

JAMES.

Wat beliest Mylord?

BELTON.

Wij moeten ons reisvaardig maaken — morgen wil ik vertrekken.

JAMES.

Vertrekken, Mylord? en dat waar heen? als ik het vraagen mag.

BELTON.

Dat weet ik niet.

JA-

JAMES.

Na Londen misfchien?

BELTON.

Daar wil ik niet zijn.

JAMES.

Of na Parijs.

BELTON.

Neen.

JAMES.

Waar dan na toe, om 's Hemels wil?

BELTON.

Waar na toe? — wel nu, 't is mij onverschillig — doch neen; na een der Zuid-Zee-eilanden die Cook ontdekt heeft — bij de Othaheyti wil ik zijn.

JAMES.

Bij de Othaheyti! welk een vreemde inval.

BELTON.

't Mag zoo vreemd zijn als men wil, ik vertrek na een Land, waar ik geen Grooten behoef te vleijen om niet door hun vervolgd te worden; waar ik door geen hoop schijn-vrienden en tafel-schuimers omringd word, die mijne ondeugd prijzen en mijnhart bederven; waar men mij gerust laat, wanneer ik de algemeene rust niet stoor en niet veroordeelt, om dat ik in denkwijze van anderen verschil; daar ik door geene wellustige vrouwen betoverd en verpest word, noch behoef te liegen en te lasteren om dat het de Mode is, of te zeggen het geen

ik niet meen, om welleevend te zijn; terwijl ik mij dagelijks om duizende grillen en vooroordeelen moet kwellen; kort om, James, ik wil niet langer onder schurken en Mari-onetten-poppen verkeeren — ik wil bij menschen zyn

JAMES.

Gij zoudt die eenvoudige menschen echter nader bij kunnen vinden, indien dit u ernst is: in Zwitserland, bij voorbeeld; op de Alpische Gebergten, of in de schoone landstreek van Savojen, daar gij voor eenige jaaren zoo veel vermaak in vondt. — Herinnert gij u dat boeren-meisje niet meer, daar gij toen zoo op verliefd waart? — Ik dacht toen, Mylord, dat gij ook een dier Herders zoudt geworden zijn, daar Gesfner in zijne Idyllen van spreekt.

BELTON.

Was ik toen een boer geworden, ik had mij zeker veele wroegingen bespaard: — Het land te bebouwen is onze waare bestemming; al het overige is 'er door de weelde en hoogmoed bij gekomen: de behoefte der menschen zijn vermeerderd, maar hun zedelijk character, helaas! sterk verminderd: — Ja, James, had ik toen een braaf land-meisje getrouwd, in plaats van de toiletten onzer *coquettes* rond te loopen, ik zou zeker thans veel gelukkiger zijn.

JAMES, *verwonderd.*

Een landmeisje trouwen? Mylord! gij denkt 'er niet om; uwe familie, uwe geboorte...

BELTON.

Wat geboorte! — al wederom eene dier grillen; ik ben een Mensch en niets meer: (*eenige stilte.*) was ik nog maar het geen ik zijn moest! —

JAMES.

Gij zijt te zwaarmoedig; immers kunt gij gemakkelijk leeven; gij behoeft niet te werken; het ontbreekt u aan geene middelen; wat gij verlangt kunt gij krijgen.

BELTON.

Ik ben rijk, ja! — maar meent gij, dat daarom mijne begeerte beter voldaan word? dat ik vergenoegder ben? ach neen, mijn goede James; de smaak van het geen men heeft word vervalscht door het geene daar men na verlangt; ieder mensch heeft zijn deel van genoeg en ongenoegen, in wat kring hij ook leeeve, en ik geloof dat 'er tusfchen den Doge van Venetie en zijne Gondelroei- jers daaromtrent zoo weinig onderscheid is, dat het der moeite niet waard zou zijn om 'er van te spreken; — doch is de eenvoudigste levenswijs de beste, de verkies- lijkste maar 't moet reeds laat zijn; — ik heb nog eenige bezigheeden vóór mijn vertrek.

JAMES.

Dat blijft dan vastgesteld?

BELTON.

Zonder fout; morgen gaan wij heen, geen dag laater.

JAMES.

Uw goed voornemen verheugt mij hartlijk Mylord;

D a

maar

maar wat toch heeft u tot die schielijke verandering aanleiding gegeven? als ik het weeten mag.

BELTON.

Hier van spreken wij op een anderen tijd; — maar, apropos, waar is mijn nieuwe bediende? ik heb hem noodig; hier — dit briefje moet hij bij de Marquise de Megère brengen; (*bij geeft het hem over.*) daar, lees eerlijke James.

JAMES, *naa het gelezen te hebben.*

God dank! — ik zal hem ten eersten bij u zenden om het weg te brengen.

BELTON.

Doe zoo. (*James vertrekt. Belton zet zig aan een tafel, om het briefje toe te maaken*)

Z E V E N T I E N D E T O N E E L.

BELTON, CLAUDE.

CLAUDE, *verlegen.*

Mylord heeft mij laten roepen?

BELTON.

Dit briefje wilde ik bezorgd hebben; men zal u wel onderrichten, waar die Dame woont, (*Claude wil vertrekken.*) Wacht; ik heb u nog iets te vraagen: — zeg mij toch eens — wij spraken daar straks van uwe zuster — kunt gij mij niet zeggen, of zij nog leeft — en waar? — ik wilde zulks gaarne weeten — om bijzondere redenen.

CLAU-

CLAUDE.

Ach, Mijn Heer, laat ons daar niet meer van spreken; die ongelukkige zuster leeft zeker niet meer; zij moet van verdriet, van ellende en berouw reeds lang gestorven zijn; ons gehele geslacht heeft haar ongeluk beweend — en zij, die tot onze bloedverwanten niet behooren, hebben mogelijk het recht niet, om in ons zulk een treurig aandenken te vernieuwen. — Vergeef mij. *(bij vertrekt baastig.)*

A G T T I E N D E T O N E E L.

BELTON, *alleen; hem verwonderd naaziende.*

Zeer nadrukkelijk — zeer scherp — maar waar! — hij gelijkt volkomen na die ongelukkige zuster: — ach! zij is dan gestorven! — van verdriet, ellende en berouw gestorven! *(eenige stilte.)* Kom, ik moet voort — verre van hier — doch de misdaad, de bitterste herinnering volgt mij overal op de hiel. *(bij wandelt op en neder; trekt eindelijk aan de bel.)* Kom, om mij wat afleiding te geeven, wil ik met mijn waard afrekenen: — ik moest na Savoijen gaan, zegt James — zou ik haar daar nog vinden? ó neen! vruchteloos! — zij is gestorven; — daarēnboven ... neen, dat kan ook niet zijn — *(eenige stilte.)* men komt nog niet. *(bij belt nogmaals.)*

NEGENTIENDE TONEEL.

BELTON, MATHILDE, MEESTER JACOB.

MATHILDE, *Mr. Jacob de deur instotende.*

Zeg luize vlegel, kost gij niet eêr gekomen zijn? men heeft hier waarächtig nog geen tijd om een Roozenkrans te bidden; (*neigende.*) wat belieft Mylord?

BELTON.

Uw gehoor schijnt op verre na zoo goed niet te zijn als uw stem, Madam — ik moest tweemaal bellen.

MATHILDE.

Vergeef, Mylord — 't is hier dezen domoor zijn schuld; (*zij vat Mr. Jacob bij den arm.*) kijk de stokvisch daar nu eens staan, in plaats van de luiden ten minsten *aan* maar te gerieven, als *ik* zit te bidden.

BELTON.

Gij zoudt veel beter doen van wat minder te bidden en uw man en dienstboden wat beter te behandelen; al dat bidden en pijlaar-bijten heeft bij mij niet veel om het lijf, als men 'er voor het overige niet naar handelt; gelooven tel ik niet veel, maar doen dat is de boodschap: — verstaat gij mij, Madam?

MATHILDE.

Goede Hemel! gij zijt immers geen ketter, geen Godverzaaker? — God bewaare ons! (*zij maake een kruis.*) de zegen was gewis uit mijn huis als ik zulke menschen

logeerde; — mag ik vraagen, Mylord, tot wat voor Religie gij behoort?

BELTON.

Ik ben een eerlijk man, die alle schijnheiligheid en bijgeloovige grillen haat en verächt; die het Opperwezen eerbiedigt en zig tracht te beijveren om aan niemand te doen het geen hij niet wenscht dat aan hem gedaan worde: ziedaar mijne grondstellingen, dewijl gij zoo nieuwsgierig waart om die te weeten; — voor het overige behoeft gij niet te vreezen, dat ik den zegen daar door uit uw huis zal weeren, terwijl ik morgen denk te vertrekken.

MATHILDE, *verwonderd.*

Morgen vertrekken, Mylord? morgen vertrekken? — neen, zoo was het niet gemeend.

BELTON.

't Was mijn voorneemen en ik had u geroepen om af te rekenen.

MR. JACOB.

Mylord zal echter zoo spoedig nog niet vertrekken, hoop ik.

BELTON.

Morgen vroeg, zoo als ik zeg.

MR. JACOB.

Kunt gij uwe goede vrienden hier in Turin zoo eensklaps verlaaten?

BELTON.

Goede vrienden? Helaas! Mr. Jacob daar zijn 'er vee-

len, die deezen naam voeren, maar weinigen die denzelven verdienen: de meeste vriendschap is niet anders, dan een handel, waar bij de eigenliefde zig altoos eenige winst belooft.

MATHILDE.

Ja, ja ! dat ondervind ik ook en, om die reden, houde ik ook niet niemand vriendschap, dan met mijn lieven man, dat verstaat zig.

MR. JACOB.

Hm — Hm — accoord, dat verstaat zig: — maar, van vriendschap gesproken, mijn grootvader zaliger, die de wereld in zijn tijd wel kende, plagt te zeggen, dat 'er drie dingen waren, die zeer veel toebragten tot onderhouding der vriendschap, Mylord! te weeten een Oxhoofd wijn in het jaar, om nu en dan de luiden eens van te tracteeren; vaardig te zijn met de handen aan den hoed, om in het groeten voortekomen en, eindelijk eenige boeken papier, zonder en met vergulde of zwarte randen, om 'er Nieuw-jaars, Geboorte-dags, Rouw-, Trouw- en andere pligt-pleegings-brieven op te schrijven.

BELTON.

En ik oordeel slegts één ding noodzaaklijk tot eene waare en bestendige vriendschap, die ons het hoogstmogelijk genoeg in dit leven kan doen smaaken.

MATHILDE, *zeer nieuwsgierig.*

En dat is, als ik het vraagen mag?

BELTON.

Dat is — zeker geen lastig, kifschtig en bijgeloovig
wif. (*Mathilde vertrekt verstoord en verlegen.*)

TWINTIGSTE TONEEL.

BELTON, MEESTER JACOB.

BELTON.

Neen, Mr. Jacob! een goed en deugdzaam hart word
'er verëischt, zoo getrouw in leed als in voorspoed; en,
ach! dit is een zeer zeldzaame schat.

MR. JACOB.

Accoord, Mylord, eene zeer zeldzaame schat.

BELTON.

Maar wij vergeeten thans het voornaamste, gij zoudt
mijne rekening opmaaken.

MR. JACOB.

Dat heeft immers zoo een haast niet Mylord? en —
ik hoop niet, dat mijn vrouw reden heeft gegeven tot
dat overhaast vertrek? — ik bid u, neem toch niet kwa-
lijk. — indien....

BELTON.

't Is daarom niet, goede man, in 't geheel niet; ik
tel het gesnater van een kwaad wif niet meer, dan het
gekef van een hond; 't is wel wat lastig, doch ik maak
'er mij niet ligt boos om, zijt daar gerust op: mijne reis
was te vooren reeds bepaald; misfchien kom ik u bij laa-

ter tijd nog wel eens weder bezoeken; (*bem bij de hand vattende.*) hoort gij? in 't vervolg, wanneer ik weder in Turin kom, logeer ik bij niemand dan bij u: — nu, denk om mijne rekening; ik heb intusfchen nog het een en ander te verrichten; — vaarwel. (*bij vertrekt.*)

EEN-EN-TWINTIGSTE TONEEL.

MEESTER JACOB, MATHILDE.

MATHILDE, *rondziende.*

Is hij weg? — Die Engelschen zijn toch een lompe onbeschofte Natie; een vrouw, zoo als ik ben, zoo maar in het aangezicht te beschimpen! — en dat hoort die ongevoelige ful zoo al aan, zonder de eer van zijn vrouw te wreken: — O! gij zijt toch een ondraaglijke vent — een lasse hond — een ... ja! wat let mij ... (*zij dreigt.*) zeg vlegel, wat let mij ...?

MR. JACOB.

Wat is het, vrouw, wat is het? ik heb niet gehoord, dat Mylord u beleedigd heeft.

MATHILDE.

Hebt gij dat niet gehoord, ongevoelige Ezel? ik dan zoo veel te beter: een lastig, kijfächtig wijf! (*zij bijt op de tanden.*) Ó! 't is om uit zijn vel te springen; een lastig, kijfächtig wijf! ... Ó! — (*zij stampvoet.*)

MR. JACOB.

En meent gij, dat Mylord u daar mée bedoelde?

MATHILDE.

Wie anders? — zeg!

MR. JACOB.

Gij zult toch de eenigste wel niet zijn.

MATHILDE, *driftig*.

Wat zeg je, kerel? — wat ...

MR. JACOB.

Hm — Hm — ik meen, dat gij de eenigste vrouw op de wereld niet zijt; Mylord kan immers eene andere gemeend hebben?

MATHILDE.

Nu ja! ik ben blijde, dat hij vertrekt: — een fatsoenlijke vrouw, als my, zoo te behandelen!

TWEE- EN- TWINTIGSTE TONEEL.

CLAUDE, DE VORIGEN.

CLAUDE.

Goeden dag, Mr. Jacob; uw dienaar, Madam Mathilde;

MATHILDE.

Wel nu? wat moet gij weér hebben? Hoor, ik ben dat geduurig geloop in mijn huis moede; altijd die bedelaars voor zijne oogen te hebben.

MR. JACOB.

Nu vrouw 't zijn immers ook menschen?

MATHILDE.

Waar bemoeit gij u mede, zeg? 't was beter dat gij heen gingt en na mijn luije, liederlijke dienstboden zaagt.

CLAU-

CLAUDE.

Ik ben in dienst van Mylord Belton, Madam.

MATHILDE.

Van Mylord Belton? zoo, zoo; en dat sedert wanneer?

CLAUDE.

Sedert van daag, om u te dienen. (*bij gaat in de kamer van Belton; Mr. Jacob vertrekt aan een anderen kant.*)

DRIE- EN- TWINTIGSTE TONEEL.

MATHILDE, *alleen.*

Ei, ei! — in dienst van Mylord Belton; 't zal 'er mischien ook een Mylord na zijn; 't zal vast niet veel betekenen, als het 'er op aankomt, met dien Mylord; — met zulke landloopers aan te leggen, neen! dat zal zeker geen man van geboorte doen; met dien lomper van een James is hij ook al zoo familiaar: men leert de luiden eerst recht kennen, als men ze zoo wat lang in huis heeft; — toch heeft hij hier veel geld verteerd; — anders heeft hij maar een zeer gemeen voorkomen; niets gedistingueerds; — neen, dan weet ik mijn fatsoen beter te houden; (*zij neemt eene trotsche houding aan, be- ziet zig in den spiegel en snuift met veel verwaandheid.*) 't is wel jammer dat ik niet van adel ben; 't zou mij beter voegen — veel beter: — maar, hoe of die Monsieur Belton zoo in eens in den kop gekreegen heeft om te vertrekken, daar hij hier zoo veele Maitresfen en andere

dere vermaaken heeft; — ik weet het niet, daar moet iets agter schuilen; — denkelyk braaf schulden gemaakt en nu van voortneemens om met de Noorder-zon te verhuizen; — nu, als ik mijn geld maar heb, kan het mij niet scheelen; en dat moet, dat zal ik hebben, of 'er komt geen stuk goed van hem uit mijn huis! geen stuk laat ik volgen, hij mag . . . maar daar is de lompert weër, ik moet gaan. (*zij vertrekt.*)

VIER- EN- TWINTIGSTE TONEEL.

BELTON, daarna CLAUDE.

BELTON, *komt uit zijn kamer en wil aan de andere zijde uit gaan, doch bemerkt, dat bij zijn hoed vergeeten heeft en roept aan zijn kamer deur.*

Claude, breng mijn hoed!

(*Claude brengt den hoed en geeft dien over zonder hem aan te zien.*)

BELTON.

Hoe zijt gij altijd zoo verlegen? — hoor, als ik goede dienstboden heb, ben ik gewoon met hun als met mijne vrienden, om te gaan; — de oude James draagt immers voor uw broeder wel zorg? hij is een braave kerel; gij ziet, dat hij alles doet om hem te vermaaken.

CLAUDE.

Ik bewonder uwe goedheid, Mylord; ach! gij verdiende gelukkig te zijn.

BEL-

BELTON.

Wanneer zal ik dat weezen! wanneer zal ik eens dat still genoeg en smaaken, waar na ik vruchteloos zoek! — (*vertrouwelijk.*) Claude! ik heb u immers gezegd, dat wij vertrekken? dat het mij hier verveelt? en ach! ik vrees, dat het mij overal verveelen zal.

CLAUDE.

Gij zijt te zwaarmoedig, Mylord, als ik het zeggen mag; gij zijt nog jong; misschien dat in 't vervolg...

BELTON.

Wanneer ik eens getrouwd zal zijn, wilt gij zeggen; maar... Hoewel ja, wanneer ik eens een braaf beminnelijk wijf vond, dat verstand had en de kunst verstond, om een jongen losbol tot een redelijk mensch te maaken en mij zoo eenige lieve kleinen voor den dag bragt, die mij het huislijk genoeg dubbel aangenaam maakten, en.....

CLAUDE, *getroffen.*

Gij wilt dan trouwen, Mylord?

BELTON.

Ik wil trouwen.

CLAUDE, *meer en meer getroffen.*

En hebt uwe keus misschien reeds bepaald?

BELTON.

Bepaald; neen; bepaald juist nog niet; echter zoek ik eene vrouw en zal zoo lang zoeken, tot ik die vind: — gij ziet zoo verlegen, ik zal u en uw broeder daarom niet

niet verstootten, dat beloof ik u. Jongen, ik voel eene bijzondere genegenheid voor u; nu, zoo als gezegd is, pas braaf op, dan zullen wij als vrienden leven.

CLAUDE *ter zijde.*

Hemel! hoe treft mij dit.

BELTON, *hem bij de hand neemende.*

Kom, ik heb nog eenige boodschappen te doen; gij moet met mij mede gaan; — kom. (*zij vertrekken.*)

Einde van het tweede Bedrijf.

D E R D E B E D R I J F.

E E R S T E T O N E E L.

SIMON, *met een stok in de hand en een reiszak onder den arm.*

Hola — hei! is hier niemand 't huis? Hola — hei! — *(bij stampst met den stok op den grond.)* slaapt hier dan een ieder reeds, of staat het huis leëg? *(bij stampst nogmaals.)* Hei! hei! komt dan toch te voorschijn! — Vader Nicolaas, waar blijft gij? — ha, ik hoor iemand.

T W E E D E T O N E E L.

M E E S T E R J A C O B , S I M O N .

M R . J A C O B , *sebielijk binnen komende.*

Wat is 'er van uw dienst, vriend?

S I M O N .

Ha, zoo! gij hebt mij dan eindelijk, gehoord? — Ik wilde hier gaarne vernachten.

M R . J A C O B .

Dat zal niet kunnen zijn, vrees ik: — maar, ik zal mijn vrouw roepen; gelief een ogenblik te wachten. *(hij vertrekt.)*

D E R .

D E R D E T O N E E L.

SIMON, *alleen; bij ziet verwonderd in het rond.*

Ik ben hier immers wel te recht? — het ziet 'er mij alles zoo verward uit; de oude Nicolaas moet zeker dood zijn; 't is ook al veele jaaren geleeden, dat ik hier geweest ben — en in dien tijd is 'er al wat voorgevallen! ach ja! 'er is dikwils maar een kleine tijd noodig om groote veranderingen te weeg te brengen: toen ik de laatste reis hier was leefde mijne vrouw nog, ik had mijne kinderen nog bij mij — en nu, helaas! (*bij wandelt in gedachten op en neder.*) Hij komt nog niet gaauw weërom; ik wenschte hier toch wel te kunnen slaapen; 't zou mij lastig vallen om met den avond de stad nog verder rond te loopen.

V I E R D E T O N E E L.

SIMON, MEESTER JACOB, MATHILDE.

MATHILDE, *komt kjuvende binnen.*

En moest gij mij daarom roepen? 't is de moeite waarachtig wel waard; (*tegen Simon.*) en gij — toe, toe; gaa maar schielijk heen; ik logeer geen boeren; men zou zeggen, hoe durft de vent het waagen, hier in een fatsoenlijk Logement — weg — weg!

SIMON, *leunt op zijn stok en ziet haar met aandacht aan.*

Gij zijt me ook al een zacht beminnelijk peuzeltje, gij; zo ik wel gezien heb hangt hier *de Gouden Leeuw* uit, waar onder met groote letters geschreeven staat *Logement* en dat wil immers zeggen, dat men hier, voor zijn geld, eeten, drinken en slaapen kan, niet waar?

MATHILDE.

Dat wil zeggen, dat ik geen lompe kinkels, maar fatsoenlijke Heeren en Dames logeer; maar een boer, met een zak op den rug — wie heeft van zijn leeven!

SIMON.

Gij beoordeelt dan de luiden naar hun rok — ho! ho! moeder! daar bedriegt men zig dikwils mede; — kijk, voor vijfëntwintig jaar heb ik hier meer dan eens geloogd; toen was ik hier, met mijn zak op den rug, welkom bij den ouden Nicolaas, of gij hem gekend hebt? want ik geloof niet, dat hij hier meer woont.

MR. JACOB.

Reeds lange jaaren dood.

SIMON.

Ach! dat dacht ik wel; de wereld is sedert dien tijd wat veranderd! — Ja, ja! 't zijn thans allen Heeren en Dames, allen even kostelijk gekleed — en wat nog het schoonste is, zij, die 'er het minste reden toe hebben, zijn gemeenlijk het trotschste; doch met de oude eenvoudigheid is ook de oude deugd en goede trouw verdweenen — en ...

MA-

MATHILDE.

En — wij hebben hier met al die praatjes niet noodig; ik heb geen logement voor u, daar meê afgedaan.

SIMON.

Goed; als gij mijn geld niet wilt, ga ik het bij een ander verteeren; daar zijn meer herbergen in Turin. — Adieu. (*bij wil vertrekken.*)

MR. JACOB, *sloot Mathilde aan.*

Vrouw, gij kent hem immers niet? wie weet...

MATHILDE.

Hij praat zoo van geld, misfchien is hij rijker dan wij denken.

MR. JACOB,

Misfchien.

MATHILDE.

Hei! Vriend! (*zij loopt hem naad.*) Terwijl gij toch een oude bekende van dit huis zijt; wil ik u niet laten gaan; gij kunt hier logeeren: (*na den reiszak ziende.*) maar — zeg — mag ik weeten, wat gij daar in dien zak hebt?

SIMON.

Wat ik in dien zak heb?

MATHILDE.

Ja, ja; in dien zak. (*zij voelt 'er aan.*)

SIMON.

Wel, daar is niets in.

MATHILDE.

Niets? — dan speelt 'er de drommel mede; — is 'er niets in? wat doet gij dan met dien leêgen zak?

SIMON, *lagcbende.*

Gij zijt al vrij nieuwsgierig moedertje; doch dat kan ik u niet kwalijk neemen; het is uw geslacht zoo wat eigen: ik zal u dan zeggen, wat ik 'er mée doen wil. (*bij zegt haar aan het cor.*) Ik kom 'er geld in haalen.

MATHILDE.

Geld in haalen? ei, ei! — wel de goede man! en dan bij wie, als ik het vraagen mag?

SIMON.

Terwijl gij toch alles moet weeten — bij een paar Adellijke Groote Heeren hier in de stad, aan welken ik, al drie jaaren lang, schaapen, hoenderen, eijeren en andere dingen geleverd heb, als zij op hunne Kasteelen, niet ver van ons dorp, hun tijd met jagen en boeren-plaagen doorbragten; zonder tot nog toe een penning daar voor te hebben opgestoken: zoo maken het die Groote Sinjeurs! de boer en ambachts-man word uitgeput en uitgeborgd en zoo leeven zij gemaklijk en lekker van ons zweet en bloed: — hoor, moeder, als 'er zoo veel van die soort van fatsoenlijke Heeren en Dames niet waren, zou het ons ook vrij wat beter gaan; wij zouden geen gevaar loopen van met een ouden rok en leêgen zak afgeweezen te worden — als wij kreegen het geen ons toekwam. Verstaat gij mij?

M A.

MATHILDE.

Nu, morgen hebt gij uw zak immers vol? *(ter zijde.)*
 en dan zullen wij wel accordeeren. — Uw dienaar.

(zij neigt en vertrekt.)

V I J F D E T O N E E L.

MEESTER JACOB, SIMON, *vervolgens* JAN.

MR. JACOB, *hem op den schouder kloppende.*

Ja, ja! gij zijt 'er wel achter, Vader; 't is wel zoo als gij zegt en zonder geld gaat het toch niet wel: — Nu, mij zijt gij hartelijk welkom; *(hem een stoel aanbiedende.)* wilt gij niet gaan zitten?

SIMON *gaat zitten.*

Ik ben ook dorstig, indien gij wat te drinken hadt?

MR. JACOB.

Accoord; wij zullen te zamen een fles aanleggen.

(bij belt: Jan komt binnen.)

MR. JACOB.

Breng een fles goeden wijn. *(tegen Simon.)* Gij zult wel vermoed zijn?

SIMON.

Dat gaat nog al, naar dat ik den gantschen dag gelopen heb; wij zijn aan de beweeging gewoon en kunnen 'er wat beter tegen als die vadfige stedelingen, die gewoon zijn zich overal na toe te laten dragen of slepen, als of de goede Hemel hun de beenen voor niets

gegeeven had; neen; daarömtrent wil ik met die Grootè Praal-Hansen niet ruilen; de beweging houd ons gezond en vlug; het Podagra en andere kwaalen komen onze hutten zelden bezoeken, zij zijn gemeenlijk de gezellinnen van het gemak en de goede cïer, en die vind men bij ons niet. (*Jan brengt wijn en vertrekt.*)

MR. JACOB *geeft Simon een glas.*

Kom, laten wij eens drinken — op uw welkomst.
(*zij drinken.*)

SIMON.

Ha, ha! die teug doet een oud man nog goed; zoo een paar glazen wenschte ik dagelijks wel te kunnen hebben, dat zou mij gezond zijn, geloof ik.

MR. JACOB.

En kunt gij dat niet verdienen goede oude? kunt gij dat niet . . .

SIMON.

Het gaat 'er zoo gemaklijk niet; ik werk, van dat de zon opkomt tot dat zij ondergaat, en nog heb ik moeite om maar mijn nooddruft te winnen.

MR. JACOB.

Arme man! ik beklag u; maar waar blijft dan al de vrucht van uw arbeid?

SIMON.

Waar die blijft? — ha, ha, ha; welk een onnozele vraag! wel hebben wij dan geen Kloosters en Abidijen? geen Vorsten, met hun aanhang van Amptenaren, groote

te en kleine; met hunne Maitresfen; koks en lakeijen? — zij bebouwen het land niet en moeten toch ook eeten en drinken en dat nog wel rijkelijk en vol op; wij moeten hun Tienden betalen van den oogst, schoon zij nog geen duizendste gedeelte van onzen akker bezaaid hebben; hunne haazen en patrijzen moeten wij de kost geven, zonder dat wij ons van die lastige gasten durven ontdoen; wij moeten soldaaten betalen, daar wij bitteren overlast van lijden en die niet dienen om ons en onze eigendommen te beschermen, maar om de grootheid van onze beheerschers staande te houden of uittebreiden; van onze beheerschers, die met de grootste verächting op ons neder zien, juist als of de lieve Hemel ons alleen hun ten gevalle had geschapen, en dat kan ik in mijn kop maar niet krijgen, vriend! wat moeite men ook aanwende om het ons wijs te maaken; neen, neen! — dunkt het u ook niet, dat wij, zonder al die Grootte Praal-Hansen, veel gelukkiger zouden zijn?

MR. JACOB.

Ja — maar — even wel — wie zou dan bij mij komen logeeren? hoe zou ik de kost verdienen?

SIMON.

Wel, zoo als ik en een ander; ó! de lieve Hemel laat ons geen gebrek lijden; als wij slegts zes uren op een dag arbeiden, mits dat wij al die nuttelooze opvreeters nit de kost kwijt zijn; — waarächtig, kameraad! dan hebben wij overvloed.

MR. JACOB.

't Kan alles waar zijn , vriendje! 't kan alles waar zijn — maar . . .

SIMON.

Maar — maar — wat wilt gij dan toch?

MR. JACOB.

Hoor, 't is alles goed en wel, maar mij dunkt, dat wij ons van al die snaaken zoo makkelijk niet zullen kunnen ontdoen; want jaagen wij de ouden al eens weg, kijkt, dan vrees ik toch, dat 'er weér nieuwen in de plaats zullen komen; mischien wel onder eene andere gedaante, een' anderen naam, doch, op de keper bekeeken, geen hair beter dan hunne voorzaaten: — begrijpt gij het?

SIMON.

Wel — ja, daar is wat aan; 't zal moeilijk zijn om ze uitteroeijen; zoo lang zij rijk en magtig genoeg zijn, om een hoop laage baatzuchtigen aan hunne belangens te verbinden en anderen, door hunne pracht en uiterlijk vertoon, zand in de oogen weeten te werpen; zoo lang zij soldaaten hebben, die, op hun bevel, alles neêrfabelen, wat zig tegens hun dūrfst verzetten, en domme dwee-pers of schelmachtige huighelaars, die betaald worden, om het volk blind te houden en vooroordeelen in te blaazen; zoo lang zal het zeker moeilijk vallen, hun te doen gevoelen, dat zij ook menschen en wij hun Gelijken — niet hunne onderdanige Dienaaren zijn: doch — God
gee-

geeve, dat wij eens helder uit onze oogen zullen leeren kijken! en als wij dat beginnen te doen, wees verzekerd, dat de zaaken een geheel anderen keer zullen nemen: — gij ziet mij zoö verwonderd aan — ja, ja; al ben ik een oude boer, mij schemert het daaröm zoö erg niet voor de oogen; ik weet genoeg, hoe het is en hoe het zyn moest — ach! dat wij nog eens dien gewenschten tijd beleefden!

MR. JACOB.

Gij zijt een aartig man; waar woont gij?

SIMON.

Niet aan het Hof, kameraad; want daar zou ik gezien zijn alseen ham op een Jooden-bruiloft; ik woon in het Dal van Chamounij — of gij daar ooit van hebt hooren spreken?

MR. JACOB.

Ei, ei; in het Dal van Chamounij.

SIMON.

Ja; en dat federt zestig jaaren.

MR. JACOB.

Hebt zeker vrouw en kinderen?

SIMON; *zuchtende.*

Wel gehad, doch — thans niet meer.

MR. JACOB.

Dus gestorven?

SIMON, *droevig.*

Ik had eene vrouw en twee dogters; — mijne vrouw en éénne mijner dogters zijn gestorven.

MR. JACOB.

En uwe tweede dogter...?

SIMON.

Ach! — hier raakt gij de snaar, die mijne ziel met droevige gewaarwordingen vervult: — (*bij weent.*) laat ons hier over stappen, bid ik u.

MR. JACOB.

Zij is dan niet dood? — een ongelukkig huwelijk misschien — ja, ja, dat is al kruis genoeg.

SIMON.

Was het anders niet, ik zou mij troosten — doch — ach! het is veel erger — zij is bedrogen, verleid, ontëerd, — en — God weet of zij leeft of dood is.

MR. JACOB, *met deelneming.*

Dat ongelukkig meisje!

SIMON, *bitter.*

Ja; en dat ook al door een van die fatsoenlijke Heeren, daar gij zo o veel meê ophebt; kijk, ik ben oud en stijf, maar dat ik den vent ontmoette, dat ik hem zag, die mijne goede Claudine verleid heeft — waarächtig! ik sloeg den kerel voor mijne voeten dood; — God vergeeve mij de zonde — maar ik zou mijne drift geen meester zijn. — (*Op een zachter toon.*) Thans kon zij de steun van mijn' ouderdom zijn; zij kon het verlies van haare zalige moeder nog eenigzints aan mij vergoeden, haar grijzen vader troosten en hem den last des ouderdoms draagelijk maaken: doch nu — helaas! wie zal mij oppassen, als ik,
zwak

zwak en afgetobt, aan mijn leger gebonden ben? wie zal mij de oogen sluiten? (*op een zeer beweeglijken toon.*)
 ach, mijn vriend! (*hem bij de hand grijpende.*) ik ben een ongelukkig vader! (*bij weent.*)

MR. JACOB.

Ween niet, goede oude, ween niet; — gij zoudt mijne traanen ook losmaaken; — kon ik u helpen!

SIMON.

Dat kunt gij niet, braave man, voor mij is geen hulp meer overig, dan geduldig mijn lot te draagen, tot het den Hemel behaage, mij uit mijnen post te ontslaan; ja dan! — daar — (*bij wijst met den vinger na den Hemel.*) daar zal men den armen verdrukten landman, den ongelukkigigen vader niet afwijzen; dit is mijne eenige troost — en — zij is groot! (*hem de hand drukkende.*) Ja, goede vriend! deeze aangenaame gedachten stort al dikwils verkwikkende balsam in mijne diepe wonden.

MR. JACOB.

Accoord, beste man, accoord; doch laat ons hier nu van zwijgen, gij zijt reeds te veel aangedaan; kom, wij willen nog een teug drinken, dat zal u verkwikken: (*bij schenkt.*) daar — op uwe gezondheid.

SIMON.

God zegene u! (*zij drinken.*)

MR. JACOB, *geluis'erd hebbende.*

Gaauw, gaauw — ik hoor mijn vrouw weder — ga daar in die kamer, daar zult gij gerust zijn. (*bij leid hem*

bem in eene der kamers, geeft hem een kaars, de fles en glazen mede.) zoo; ik zal u straks wat te eeten brengen.

Z E S D E T O N E E L.

MATHILDE, MEESTER JACOB.

MATHILDE.

Waar is die boer gebleeven? zeg, waar is hij gebleeven? — hoort gij niet?

MR. JACOB.

Vrouw, ik heb hem daar in de kamer gelaaten, de man was vermoeid.

MATHILDE.

Daar zullen wij weér een schoonen gast aan hebben; gij hadt beter gedaan van hem de deur uit te jaagen — de deur uit — verstaat gij het?

MR. JACOB.

Een braaf oud man — een vermoelden grijsaart...?

MATHILDE.

Wat grijsaart! Ik geef den drommel van al die barmhartigheid; om geld logeer ik de lieden en niet om godswil.

MR. JACOB.

Hij heeft immers nog niets om niet van u gevorderd?

MATHILDE.

Nu, dan is het goed; betalen is de boodschap: — maar apropos, is Mylord Belton thuis?

MR.

MR. JACOB.

Neen, ik heb hem nog niet vernomen.

MATHILDE.

En zijn Heer Kamerdienaar...?

MR. JACOB.

Is in zijn kamer, geloof ik.

MATHILDE.

Roep hem eens; ik wil toch weeten, hoe het met die zaak zit; — zoo eensklaps Turin te verlaten — daar moeten redenen voor zijn; — toe, roep hem eens — ten eersten, zeg ik.

(*Mr. Jacob roept James aan de kamer-deur.*)

Z E V E N D E T O N E E L.

JAMES, DE VORIGEN.

MATHILDE, *neigende.*

Goeden avond, Mr. James, ik ben zoo vrij geweest van u te laten roepen.

JAMES.

Hadt gij mij iets te zeggen, Madam?

MATHILDE.

Hm — wel niets bijzonders, doch dewijl gij niet lang meer hier blijft ... want immers, naar ik hoor, vertrekt uw Heer morgen vroeg?

JAMES.

Naar ik hoor — morgen vroeg.

MATHILDE.

Zal hij deezen avond ook thuis soupeeren?

JAMES.

Dat weet ik niet.

MATHILDE.

Moet ik dan niets voor hem klaar laten maaken?

JAMES.

Ik kan het u niet zeggen.

MATHILDE, *bem bij de band vattende.*Gij zijt niet vrolijk, Mr. James; zoo neêrgeflagen —
gij verlaat Turin wel niet gaarne?

JAMES.

ô Ja wel.

MATHILDE

Uw Heer gaat mogelijk weder na Engeland?

JAMES.

Mogelijk.

MATHILDE.

Of misfchien is hij voorneemens om te trouwen?

JAMES.

Misfchien.

MATHILDE, *geeft alle tekenen van ongeduld.*Een goed huwelijk — dat wenschte ik van harte —
de man is eene braave vrouw waard en, in de daad, ik
geloof, hij zou dan veel gelukkiger zijn.

JAMES.

Gelooft gij dat?

MATHILDE, *streekt Mr. Jacob de wangen.*

Ja, ja! eene braave vrouw — ook man-lief? men moet eenigen tijd in het huwelijk geleefd hebben, om 'er de genoegens van te kennen — niet waar? (*zij kuscht hem.*)

MR. JACOB.

Hm — hm — accoord vrouw; men moet 'er eenigen tijd in geleefd hebben, om 'er de genoegens van te kennen.

JAMES, *ter zijde.*

Dat mooije weêr zal niet aanhouden, vrees ik. (*tegens Mathilde.*) Gij hebt mij dan anders niet te zeggen, Madam?

MATHILDE.

Wel nu, waar toe toch zulk een groote haast, lieve James? vergun ons toch ten minsten het genoegens van uw gezelschap nog zoo veel mogelijk, daar gij maar eenige ogenblikken bij ons blijft — is de Post reeds besteld?

JAMES.

Ik geloof ja.

MATHILDE.

De Bagage reeds gepakt?

JAMES, *met verveeling.*

Ja, ja!

MATHILDE.

Reist uw Heer geheel alleen? of houd hem de eene of andere vriendin gezelschap? hij heeft hier zoo veele kennissen, die verlaat men zoo op eens niet; 't reizen is
wel

wel niet onāangenaam als men goed gezelschap heeft — niet waar? of zijt gij 'er mischien geen liefhebber van? nu ja! gij hebt ook mogelijk al zoo dikwils heen en weder door de wereld getrokken en dan word het toch eindelijk verveelende.

JAMES, *ter zijde.*

Zoo verveelende niet als het gefnater van een nieuwsgierig wijf. (*tegen Mathilde.*) Adieu, Madam.

MATHILDE.

Apropos — ik moet u nog iets zeggen — doch gij zult het wel reeds weeten. — Ja, ja, daar gij zoo in het vertrouwen van uw Heer staat, kan u dat niet onbekend zijn, — men zegt dat uw Heer eerstdaags gaat trouwen met zekere Dame — de — ja, wacht, hoe is haar naam nu ook weér — de . . . ach! dat mijn memorie zoo slegt is — help 'er mij dan eens op.

JAMES.

Vraag het Mijn Heer zelf, die zal 'er u wel opheipen.

MATHILDE.

Nu — 't word ook zoo maar verteld — en de menschen vertellen zoo veel.

JAMES.

En liegen zoo veel.

MR. JACOB.

Accoord.

MATHILDE.

Zoo vertelt de kwaadsprekende wereld ook, bij voorbeeld —

beeld — neem het mij niet kwalijk — dat uw Heer Turin moet verlaten, om zijne Crediteurs, die hem dagelijks zouden lastig vallen.

JAMES.

Ei, ei!

MATHILDE.

't Is immers niet waar?

JAMES.

Neen — vervloekt! — neen.

MATHILDE.

Waarom vertrekt hij dan toch zoo onverwacht —
zoo eensklaps?

JAMES.

Om dat het hem hier verveelt — zoo wel als mij.

MATHILDE.

'Er zijn menschen, die zig overal verveelen; die reeds zoo veel vermaaken genoten hebben, dat zij nergens meer smaak in vinden en dat men hun nergens voldoen kan; — maar, waar gaat uw Heer dan toch na toe, als ik het weten mag?

JAMES.

Na de Hottentotten aan de Kaap — of na Zuid-America; — nu weet gij het.

MATHILDE.

Na Zuid-America! — na de Hottentotten! — God bewaare ons! — en dat waarom?

JAMES.

Om dat — nu, als gij dan toch alles weeten moet — om dat hem het gezelschap van Marionetten poppen verveelt, hij wil bij menschen zijn.

MATHILDE

Bij menschen! — wel zij u hier dan geen menschen?

JAMES.

Neen.

MATHILDE.

Niet? wat dan?

JAMES.

Wat dan? als gij geduld genoeg hebt om toe te luisteren, zal ik het u præcis zeggen: Onnatuurlijke *Machines*, met malkanderen, tegeus malkanderen en door malkanderen werkende; altijd bezig zonder iets te verrichten; zig zelve ongelijk en vol tegenstrijdigheeden; het meest beminnende 't geen hun het minste dienstig is; waarheid zoekende en waarheid verwerpende; de deugd roemende en de ondeugd uitoeffenende; altijd wenschende en nimmer genietende; meester over zig zelve en toch altijd te onvreeden; meestal zoekende 't geen zij niet vinden kunnen: — wilt gij 'er nu nog meêr van weeten?

MR. JACOB.

Vervolg, als het u belieft.

JAMES.

Gaarne; — weet dan, dat de meeste wezens, die men hier menschen noemt, ondeugend zijn uit zwakheid of uit boosheid; weldaadig en deugdzaam uit hoogmoed of uit

uit eigenbaat; (*Matbilde schud van tijd tot tijd het hoofd.*)
 gestadig door belang geflingerd, zonder hun waar belang
 te betrachten; een speld opraapende en een Ducaat met
 voeten tredende; verlicht, dat is te zeggen kundig in
 het geen hun onnoodig en zelfs schadelijk is; beschaafd,
 dat is, in andere woorden, de kunst verstaande om te
 vertoonen het geen zij niet zijn; verbergende hunne on-
 deugden achter het masker van vleijerij en valsche vriende-
 lijkheid; een hart in den boezem omdragende, dat over-
 loopt van versijnd gevoel, zoo dat zij bij een Toneel-
 spel, eene Treurwilg of eene Graftombe in den Maane-
 schijn weenen en — lagchen bij de rampen van hun even-
 mensch: zie daar de meeste menschen, zoo als men die,
 in dit verlicht en beschaafd werelddeel, vind: — als gij
 mijn tong losmaakt flap ik 'er alles zoo maar uit.

MR. JACOB.

Accoord, Meester James, accoord; gij hebt het wel
 aan het rechte eind.

MATHILDE.

Loop, loop met al die lelijke naamen; ik heb onzen
 Pastoor nog nooit zoo'n schimpende Predicatie hooren
 doen, zelfs in de Vasten niet. — Maar nu, in goeden
 ernst, waarom vertrekt uw Heer van hier en waar gaat
 hij na toe?

JAMES.

Waarächtig! ik kan 'er u geen syllabe meer van zeg-
 gen en, al wist ik alles, zou ik toch nog zwijgen.

MATHILDE.

Waarom dat? is het dan zoo'n groot geheim? of twijfelt gij aan mijne bescheidenheid?

JAMES.

Daar over wil ik liefst niet oordeelen; doch ik heb dikwils ondervonden, dat de nieuwsgierigste luiden veelal de snapachtigste zijn, zoo gereed om nieuws te vertellen, als begeerig om het te hooren. — Nu, adieu Madam. *(bij vertrekt.)*

A G T S T E T O N E E L.

MEESTER JACOB, MATHILDE.

MATHILDE, *hem spijtig naaziende.*

— En dat zij, die zoo geheim zijn met hunne zaaken, niet veel goeds in den zin hebben — dat had hij 'er wel bij kunnen voegen: ja, ja! ik heb het wel gedacht, dat 'er wat agter schulde; dat onverwachte vertrek is gewis niet zonder oogmerken; — hebt gij wel gemerkt, hoe agterhoudende hij was? geen woord kon men 'er uit krijgen.

MR. JACOB.

Een teken dat hij zijn Heer getrouw is; dat is in hem te prijzen — en ook, in allen geval, wat gaat het ons aan, wat de luiden doen, die bij ons logeeren; waar zij van daan komen of waar zij heen gaan? als zij ons maar betalen het geen zij schuldig zijn.

MATHILDE.

Gij zijt een ongevoelige dreamer; mijns het in 't geheel niet onverschillig, wie 'er in mijn huis logeert; in 't geheel niet, verstaat gij het? die Mylord en zijn Kamer-dienaar, die onbeschofte kinkels! duizend beleedigingen hebben zij mij gedaan: ja! 't moet volk zijn, dat niet veel opvoeding heeft — en wat doet de schoen-poetsfer met zijn jongen nu ook al bij hun? — men kan zijn huis niet aan dat foort van volk vertrouwen; — ook is het een rechte ligtmis, een deugniet, die Mylord; en zeker ook een ketter, nooit zie ik hem na de Mis gaan — en zijn knegt ook niet; kortöm het is geen volk om in een fatsoenlijk huis, als het mijne, te logeeren.

MR. JACOB.

Vrouw, vrouw! gij lastert die menschen, zonder grond.

MATHILDE, *hevig.*

Wat zegt gij, kerel? dat ik de menschen laster? dat ik de menschen laster? dat heb ik mijn leven nog niet gedaan; de Hemel bewaare mij! ik de menschen lasteren! (*kwaadäartig.*) wat let mij, onbeschaamd en ezel! — ik de menschen lasteren!

MR. JACOB.

Gij moogt 'er kwaad om worden, vrouw, of niet, ik zeg u nog eens, Mylord kan een losbol zijn, maar hij is geen booswicht; hij heeft een goed hart en zijn knegt ook, daar heb ik blijken van gezien en (*op zijn hart wijzende.*) als dat hier goed is, dan slijten de overige zwak-

heeden veelal met de jaaren: Mylord is nog jong, zijn bloed is in de grootste gisting; eenige jaaren meer, een goed huwlijk of andere omstandigheeden, maaken van de zulken al dikwils de beste menschen.

MATHILDE.

Een goed huwlijk; hebt gij dan gehoord dat hij gaat trouwen?

Mr. JACOB.

Dat juist niet — doch 't is wel mogelijk.

MATHILDE.

Ha, zoo! ik zie het al, gij weet 'er van — en nu wil ik het ook weten.

Mr. JACOB.

Ik?

MATHILDE.

Ja, gij! houd u maar zoo vreemd niet, gij weet 'er van — en alles, wat gij van dat volk weet, wil 'n zal ik ook weeten.

Mr. JACOB.

Geloof mij, vrouw, ik weet 'er niets van.

MATHILDE.

Vervloekt! zult gij mij ook al weigeren? ik wil het weeten, zeg ik, of ... (*zij dreigt hem.*)

Mr. JACOB, *treedte rug.*

Ik weet niets.

MATHILDE.

Gij zijt een leugenaar! (*zij vat hem bij de kraag.*)

hier;

hier; gij zult het mij zeggen, of gij komt van uw plaats niet.

MR. JACOB, *zig losrukkende.*

Vrouw, gij vergt mijn geduld te veel; houd uw handen van mij af, of ik zal eindelijk eens toonen, dat ik man ben; ik laat mij niet langer mishandelen, maar slaa weêrôm, daar kunt gij staat op maaken.

MATHILDE, *febreeuwende.*

Help! help! hij dreigt mij! hij wil mij dood slaan.

NEG ENDE TONEEL.

SIMON, DE VORIGEN.

SIMON, *op het gerucht toeloopende.*

Wat is 'er? wat is...? twist tusfchen man en vrouw! dat is een booze plaag; houdt vrede, luidjes, houdt vrede; gij zult elkander niet wel verstaan hebben.

MATHILDE, *hevig.*

En waar bemoeit gij u mede? zeg, wat gaat het u aan? blijf in uw kamer en steek u niet tusfchen man en vrouw, dan doet gij veel beter.

SIMON.

Nu bedaar, vrouw, bedaar, gij zijt ontfeld.

MATHILDE.

Ach ja! dat ben ik: (*zij valt als magteloos op een stoel neder.*) Die verwenschte Mylord Belton!

SIMON.

Wat zegt gij daar! welke naam..?

MR. JACOB.

Om Mylord Belton heeft zij zig dan zoo kwaad gemaakt; goeden Hemel!

SIMON.

Mylord Belton!... de schurk! waar is hij? hij, die mijne dogter, mijn onnozel kind verleid heeft; — en wat heeft de booswicht nu weér gedaan? — vloek! — wraak!

MATHILDE, *welke tot nu toe in onmagt had gezeten, springt eensklaps op; tegen Mr. Jacob.*

Ziet gij nu wel, dat het een booswicht was? ik heb het wel gezegd, ik wist....

(men hoort geschreeuw van buiten.)

MR. JACOB.

Wat is dat! wat is dat! een ongeluk ...

(zij loopen allen na de deur.)

TIENDE TONEEL.

BELTON, CLAUDE, DE VORIGEN.

BELTON, *dragende Claude, die geheel magteloos en met een doek of slijer omwonden is.*

Help, help! schielijk — die schelmen!

SIMON en MR. JACOB *ondersteunen Claude
en zetten hem op een stoel.*

Hemel! wat is dat?

MATHILDE.

Wat is 'er gebeurd?

JAMES, *komt op het gerucht binnen.*

MR. JACOB.

Mijn God! hij bloed — hij is gewond!

BELTON, *zeer ontroerd.*

Hei! waar is James? . . . loop schielijk om een wond-
arts — loop! (*James vertrekt.*)

MR. JACOB, *James naaroepende.*

Hie digt bij — het tweede huis.

BELTON *ondersteunt Claude geduu-
rig en heeft hem bij de hand.*

MR. JACOB.

Laat hem maar los, Mylord, wij zullen wel voor hem
zorgen — gij zijt zeer ontfeld.

BELTON, *als voren.*

Neen . . . ik verlaat hem niet . . . hij waagde zijn lee-
ven voor mij! . . . ik verlaat hem niet . . . ach! die braa-
ve jongen! . . . (*bij ombelst hem.*)

MATHILDE.

Welk ongeluk is u toch overgekomen, Mylord?

BELTON, *als voren*

Wij zijn door schelmen aangevallen . . . niet verre van
hier . . . zij scheenen het op mij gemunt te hebben . . .

Ik trok . . . stelde mij tegen een muur . . . maar hunne overmagt . . . woedende drongen zij op mij in . . . zij zouden mij zeker doorstoken hebben . . . maar in dat oogenblik sprong deze ongelukkige vóór mij en ontving den steek! ach! . . . Zeker heeft de minnenijd der Marquise . . .

MR. JACOB.

God zegen' — ons! is 't mogelijk! —

BELTON.

Ongetwijfeld . . . Maar waar blijft toch James met . . . ?

MR. JACOB.

Ik hoor hun — daar zijn zij al.

ELFDE TONEEL.

JAMES, EEN WOND-ARTS, DE VORIGEN.

BELTON.

Spoedig, Mijn Heer, spoedig! doe alles wat in uw vermogen is, gij zult wel beloond worden.

DE WOND-ARTS.

Wees verzekerd van mijne uiterste pogingen — waar is de gewonde?

BELTON.

Hier — hier! . . . kom, ik zal u bijstand bieden.
(Belton is bij het afdoen van den bloedigen sluijer zoodanig ontroerd, dat hij, met de handen voor de oogen, zich bevende van Claude afwend.)

DE WOND-ARTS.

Verwijder u liever, Mijne Heer; uwe ontroering is te hevig.

James leid Belton ter zijde, die op een stoel nedervalt en door hem ondersteund word: Mr. Jacob spreekt stil met Simon: Mathilde licht, met koude nieuwsgierigheid, den Wond-arts: — naa een ogenblik zwijgens roept

DE WOND-ARTS, *verbaasd.*

Wat is dat! — een vrouw!

MATHILDE, *bijna gelijktijdig.*

Heer bewaar ons! een vrouwsperfoon!

MR. JACOB.

Is 't mogelijk!

JAMES.

Een vrouw!

BELTON.

Hemel! een vrouw — —

Hij staat verbijsterd van zijn stoel op, vliegt na Claudine, ontdekt den ring, welchen hij met een koord om den hals heeft en roept vol aandoening uit:

God! — mijn ring! mijn ring! — Claudine!

(Hij valt op de knieën aan haare zijde en bevogtigt haare nederhangende hand met zijne traanen.)

SIMON, *ijlt na haar toe en wil haar ombelzen; doch de Wond-arts houd hem te rug.*

Wat hoor ik! Claudine! — Almagtige! — is het mo-

gelijk! (bij valt met zijn hoofd op den schouder van Mr. Jacob.)

(Claudine, van haare bedwelming eenigermaate bekommende, strekt haare hand uit en weert den Wond-arts van zich af, doch houdt de oogen nog gesloten; legt vervolgens haare hand op den wond, opent de oogen en ziet verward rondom zich: de Wond-arts treed op nieuw tot haar, doch zij schud het hoofd en slaat spraakloos zijne hulp af. — Belton en de overigen werken tot dit stil Toneel, elk naar zijn karakter, mede.)

CLAUDINE, met een zucht.

Neen!.. laat mij sterven.....

T W A A L F D E T O N E E L .

DE VORIGEN, BENJAMIN.

BENJAMIN komt, half slaapende, in nachtgewaad uit de kamer van Belton en ziet verwonderd in 't rond.

Claude! — Claude! — ach ik ben bang. (bij loopt na Claudine's stoel en berkent haar.) ach, lieve Claude! wat scheelt u? (bij ziet geduurig beangst in 't rond, doch verlaat Claudine niet.)

CLAUDINE.

Welk een stem roept mij terug tot het leeven! .. ó! waar ben ik? ...

DE WOND-ARTS.

Gij zijt gewond — laat mij ...

CLAUDINE.

Gewond?— (*zij beschouwt zich.*) gewond?— neen!.. geen nood! — de schrik — de ontroering alleen ... *deez*e wond zal mij niet doodlijk zijn ...

BELTON.

God dank! — ach, Claudine! kon ik u nog behouden! (*bij staat op en kust haar.*) Claudine!

SIMON.

Mijne dogter — moest ik u hier wedervinden!

CLAUDINE, *verbaasd, slaat haare oogen vol verwarring rondom zich; legt haare hand op haar' borzem en mist daar den ring, welke ter zijde geschoven is; zij verschrikt en roept uit:*

Hemel! — mijn ring! — ik ben verraaden!

BELTON, *haar met vervoering ombelzende.*

Claudine!... dierbre Claudine!

MATHILDE.

Zeide ik niet wel, dat hier wat agter stak?

CLAUDINE.

Belton!... ach!... Belton! verlaat mij.

SIMON, *opstuivende.*

Hoe? Belton! die snoodaart!... waar is hij? (*bij wil verwoed op Belton aanvallen, doch wordt door James en Mr. Jacob terug gehouden.*)

BENJAMIN, *meer en meer bevoeesd, grijpt de hand van Claudine, verschuilt zig bij haar en weent.*

CLAU-

CLAUDINE.

ô! Wat hoor ik ... ? mijn Vader! ... (*zij valt weder in slaauwte.*)

BELTON.

Ja, vader Simon! ik ben Belton, ik ben de verleider van uwe dogter! gij kunt mij straffen, ik heb het verdiend! goede oude! moest gij dit trenrig toneel ook nog bijwoonen!

SIMON.

Zwijg monster! (*met medehjden op Claudine ziende.*)
ô mijne dogter! zoo gij flegts leefde ... ik vergeef u alles — alles!

DE WOND-ARTS, *Claudine weder bij haar zelven gebragt hebbende.*

Men wakke vooräl haare ontroering niet meer op, maar zoeke haar rust te bezorgen.

CLAUDINE, *weder bijkomende, voelt de band van Benjamin en ziet hem bij haar staan.*

ô Mijn kind! — mijn ongelukkig kind! — ach, lieve vader! wreek u op mij — niet op dit onnozel schepsel!

(*Belton staat, diep getroffen, aen eene zijde van het Toneel met de hand voor de oogen.*)

SIMON, *Claudine bij de band neemende.*

Stel u gerust, mijne Claudine, ik vergeef u alles. (*hij kuscht haar.*)

CLAUDINE.

Gij vergeeft mij alles? — ô mijn vader!

SIMON, *met vervoering.*

Alles, alles! als gij maar herfelt, als ik u maar behouden mag.

CLAUDINE, *hem de hand kuschende.*

Lieve man! gij geeft mij het leven weder! — ik mag u dan weér vader noemen?

SIMON.

Dat moogt gij, mijn kind, dat moogt gij: — doch hoe komt gij hier? — hier — in mans-klederen?

CLAUDINE.

Vader!

SIMON.

Wel nu?

CLAUDINE.

Helaas! moest ik niet het vaderlijk huis verlaten? was ik niet verplicht om als een ellendige met mijn kind om te zwerven? ik nam des mans-klederen aan, om veiliger en minder verdacht te zijn en verdiende mijn eerlijk brood met geringe diensten — ach, vader!...

SIMON.

Volëind, mijn kind; gij hebt niets te vreezen; volëind gerust.

CLAUDINE.

Toevallig heb ik hier Mylord Belton ontmoet, die mij, uit medelijden en zonder mij te kennen, als zijn knecht heeft aangenomen; — deezen avond met hem op straat zijnde wierd hij overvallen... ach, vader, ik kan niet meer!...

S I M O N .

Ga voort — immers...?

C L A U D I N E .

Helaas! ik gevoelde op dat oogenblik dat ik hem nog beminde — meêr dan ooit beminde; dit gevoel deed mij tusfchen hem en zijne moorders vliegen en ik keerde dus den steek af, die op hem gemunt was. (*Simon laat baare band eenigfints misnoegd los.*) Ô mijn vader, vergeef!... zo gij mij kunt vergeeven — mijn vader!

S I M O N .

Ja, ik vergeef u; gij zult, door uw berouw, alles verzoenen; kom, wanneer uwe krachten 't eenigfints toelaaten, gaat gij met mij; wij keeren weder na mijne stille land-hoeve te rug; daar zult gij uwen verleider vergeeten, mij in mijne oude dagen vertroosten en het verdriet vergoeden, dat gij mij hebt aangedaan.

B E L T O N , *nadert hem schroomâchtig.*

Neen! gij zijt geen tyran.

C L A U D I N E .

En — mijn arm kind! — waar zal dat blijven? — ach, Benjamin!

B E L T O N , *neemt Benjamin op en drukt hem in zijne armen.*

Hemel! — dit is mijn kind! (*bij kuscht het bij berbaaling.*)

S I M O N .

Wel nu; hij, die 'er vader van is, kan het onderhouden.

C L A U -

CLAUDINE, *bevig.*

Neen! mijn Benjamin verlaat ik niet; dat wil ik liever bedelen; ik verlaat hem niet!

BELTON.

Eeven min zal ik hem verlaten — dat zweert ik.

CLAUDINE.

Ik ben zijne moeder; ik heb hem opgevoed; ja, met ...

BELTON.

Ik heb 'er het zelfde recht op.

CLAUDINE.

Belton! mijn leven heb ik voor u willen opofferen — mijn bloed heb ik voor u gestort — doch mijn kind ... neen, dat kan ik u niet afstaan: — ach, Mylord! zo 'er in uwe ziel nog ééne vonk van liefde voor mij overig is, scheur mij dan van mijn kind niet af!

BELTON.

Is het dan ook *mijn* kind niet? ben ik niet vader van Benjamin?

BENJAMIN, *hem de hand kuschende.*

Zijt gij mijn vader? — lieve vader!

BELTON, *ziet Claudine en Benjamin beurtelings met verovering aan.*

Mijnē vrouw! — mijn kind! — wat aarzel ik? .. (*met Benjamin aan de hand naast Claudine knielende, tegen Simon.*) Uw zegen vader Simon! — Claudine! uwe hand.

Mr. JACOB, *tegen Mathilde.*

Ziet gij nu wel, dat hij toch een goed hart heeft?

SIMON, *in verwarring.*

Wat wilt gij Mylord? wat ..? ik vloek u immers niet? doch

BELTON.

Wilt gij mij voor uw zoon niet erkennen? — ik ben het immers voor den Hemel? (*eenige stilte; Belton staat in vervoering op en omhelst Simon.*) Vader....!

SIMON, *als voren.*

Laat mij los, Mylord, laat mij los! — ik zal mijne dogter weder tot mij neemen: (*bij tracht zig los te maaken.*) 't is genoeg; ik zal u niet vervolgen, . . . doch . . . u vergeeven — vergeeven en . . . als mijn zoon aanneemen . . . neen! dat zal — dat kan ik nooit doen! (*bij rukt zig los.*) kom, Claudine; (*hij richt haar met drift op en wil haar met zich neemen.*) kom, mijne dogter — wij moeten van hier.

BENJAMIN, *Claudine vasthoudende.*

Claude! Claude!

BELTON *valt Simon weder te voet.*

Ach! ik bid u.

JAMES, *hem oprichtende.*

Mylord Belton!

BELTON, *ziet verwilderd om zig heen, loopt na Claudine en wil haar aan haar vader ontrukken.*

Neen! ik verlaat haar niet; eens was zij de mijne — zij zal het eeuwig blijven.

SIMON, *hem terug slootende.*

Weg, verleider! wilt gij mij nog langer van mijn ongelukkig kind berooven? — weg, booswicht!

BELTON *met beide handen voor de oogen, bitter weenende.*

Verleider! — booswicht! — ó Almagtige!

CLAUDINE *strekt weenende de handen na Simon uit.*

Ach, vader! heb medelijden!

JAMES, *getroffen.*

Neen! een booswicht was hij nimmer: *(tegen Simon.)* Bij al wat heilig is, dat was hij nimmer; van zijne kind-sche jaaren af aan was ik bij hem en dikwils heb ik, helaas! gezien, dat de opwellende driften der jeugd zijne deugd onderdrukten, doch nimmer hebben zij die in zijn hart uitgebluscht. — ó Gij! wiens bloed door de jaaren merkelyk verkoeld is, denk één ogenblik op uwen vroegeren leeftijd terug en gij zult minder gestreng zijn omtrent jonge lieden; immers alle hartstogten doen ons fouten begaan, maar de liefde altoos de belagchelykste. *(op Belton wijzende.)* Beschouw die boetvaardige houding — deeze traanen ...

MR. JACOB.

Neen! die komen uit geen bedorven hart — waarachtig niet.

BENJAMIN *grijpt de hand van Simon en kuscht die.*

Ach! lieve man, doe ons toch geen kwaad! Claude

heeft u immers niets gedaan? en (op Belton wijzende.)
deeze Heer is zoo goed! O! ik heb hem zoo lief! Ach!
gij moet zoo boos niet zijn. —

SIMON ziet, besluiteloos, dan op Benjamin, dan
op Claudine en dan wederom op Belton, die
nog altijd in de zelfde houding staat; James
staat bij Mr. Jacob en Mathilde; allen
geeven, door hun diep stilzwijgen, te ken-
nen, dat zij een gunstig besluit verwachtten;
eindelijk neemt Simon Benjamin met ver-
rukking in zijne armen en kuscht hem.

Neen, ik zal niet boos zijn! — het lieve onnozele
wicht! — wat zal ik doen!

JAMES.

Wat gij doen zult? — goede grijsaart — wat gij doen
zult? — volg de inspraak van uw gevoelig hart; verzet
er u niet langer tegen, maar vereenig uwe kinderen en
dank God! (bij neemt Belton bij de hand en brengt hem
bij Simon.) Mylord! omhels uwen vader. (Belton blijft
verlegen staan.)

CLAUDINE, strekt de armen uit na Simon.

Ach! is dan niets in staat om u te vermurwen? —
vader!

SIMON aarzelt nog eenige ogenblikken. Benjamin
streelt hem geduurig; hij kuscht het kind nog-
maals en geeft het met drift aan Claudine over.

Zie daar uw kind! (vervolgens grijpt hij, naa een
veel

veelbeduidend zwijgen, eindelijk de hand van Belton, leidt hem bij Claudine en legt die, met nadruklijken ernst, in de haare.) Zie daar uw echtgenoot! — en (hun beurte- lings met gevoel ombetzende.) ziet hier u aller vader!

JAMES, opgetogen van blijdschap, slaat oogen en banden dankende ten bemel.

MR. JACOB, de banden wrijvende.
 Accoord! — accoord! — accoord!

Einde van het derde en laatste Bedrijf.

T O W N S H I P

of the town of ... in the county of ... state of ...

do hereby certify that the following is a true and correct copy of the ...

Attest my hand and seal of office this ... day of ... 18...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

Bij de Uitgevers dezès zijn mede gedrukt, of in
getalen te bekomen:

ZEDELIJKE TONEEL-OEFFENING,

VI Deelen in 8°.

Inhoudende de onderstaande Toneelftukken:

I. Deel. Onderzoek over 't DRAMA.

ADELAART, of de ZEGEPRAALENDE
DEUGD, naar *Mercier*.

DE DESERTEUR, naar denzelven.

DE ENGELSCHÉ VONDELING of de ADE-
LIJKE SCHRIJNWERKER.

II. Deel. DE RECHTER, naar *Mercier*.

DE FABRIKEUR VAN LONDEN, naar *Falbaire*.

DE EERLIJKE ARMOEDE, naar *Mercier*.

III. Deel. EUGENIA, naar *Beaumarchais*.

DE JAGTPARTIJ VAN HENRIK DEN VIER-
DEN, naar *Collé*.

DE EDELMOEDIGE WEDUWE, naar *Costaard*.

ERASTUS, naar *Gesner*.

IV. Deel. DE VALSCHE VRIEND, naar *Mercier*.

DE ONVERWACHTÉ WEDDINGSCHAP, naar
Sedaine.

DE NEEVEN OP DE PROEF.

V. Deel.

V. Deel. PAULINE EN VALMONT.

DE VONDELING, door *J. van Walré*.

ARTHELLO of de HOFNAR, naar *van Eckarts-
hausen*.

VI. Deel. SELICO, door *A. v. d. Willigen*.

BELOFTE MAAKT SCHULD, OF WAT DOET
DE LIEFDE NIET, naar *Miersch*.

DE MODERNE ANTIQUITEITEN, of de
VROLIJKE ROUWDRAAGERS, naar *Johr
O' Keefe*.

HIJ MOET DUÛLLEEREN, naar *Ochsenheimer*.

NB. Bovengemelde Stukken zyn met fraaije
Tijtelplaat en versierd en ook afzonder-
lijk en op Schrijf- en Groot
Papier te bekomen.

WILLEM DE EERSTE, Prins van Oranje;
Treurspel door *J. van Walré*.

DE ONTWAAKING van EPIMENIDES te *Parys*,
Blyspel naar het Fransch van de *FLINS* door
J. van Walré.

PYGMALION, Dichterlijk Toneel naar het
Fransch van *J. J. Rousseau* door *J. van Walré*.

MARIANNE en DUMONT; *Blyspel*, uit het
Fransch.

DE VERTELLER, of de TWEE POSTHUIZEN,
Blyspel, naar 't Fransch van *J. B. PICARD*.

